

CONSELL MUNICIPAL
DE BENESTAR SOCIAL

REALITZACIÓ

INFORME DE REALITZACIÓ
2003

CONSELL MUNICIPAL
DE BENESTAR SOCIAL
INFORME DE REALITZACIÓ
2003

Ajuntament de Barcelona

© Ajuntament de Barcelona
Sector de Serveis Personals
Consell Municipal de Benestar Social
Av. Diagonal, 233, 4a planta
08013 Barcelona
Tel. 93 413 26 57
Fax 93 413 26 52
cmbs@mail.bcn.es

Juny de 2004

Un any més, volem agrair el treball, les aportacions i les propostes de totes les persones, entitats, institucions i professionals al Consell Municipal de Benestar Social. Aquest exercici de responsabilitat compartida que practiquem des del Consell és la millor mostra del rol clau que juga el Consell Municipal de Benestar Social en l'aposta per articular les actuals polítiques de benestar social de la nostra ciutat.

Índex

Introducció	7
Respostes a les propostes dels grups de treball	8
Dona	9
Drogodependències	16
Gent gran	24
Habitatge social	30
Infants i famílies	36
Pobresa	42
Prevenció	50
Refugiats i estrangers	55
Sida	62
Voluntariat	66
Funcionament de la Comissió Permanent i dels grups de treball	73

Introducció

L'Ajuntament de Barcelona complint el seu compromís amb el Plenari del Consell Municipal de Benestar Social celebrat el 4 de juny de 2003, dóna resposta sobre el grau de compliment de les propostes presentades pels diferents grups de treball en aquell Plenari. En aquest sentit, cal dir que les propostes dels grups de treball del Consell van ser presentades pel regidor de Benestar Social al Plenari Municipal del 20 de febrer de 2004. Així, doncs, les propostes dels grups de treball es traslladen al màxim òrgan de govern de l'Ajuntament per tal de promoure la seva aplicació si correspon al seu propi àmbit competencial o, si s'escau, per traslladar-les a les altres administracions: l'auto-nòmica i l'estatal. En qualsevol cas, és voluntat manifesta de l'equip de govern incorporar, en la mesura del possible, les aportacions dels grups de treball del Consell a les línies polítiques municipals.

Aquest Informe s'ha elaborat a partir de les respostes facilitades per les diferents regidories, i també a partir de les informacions que han aportat les entitats socials de la ciutat, així com institucions i organismes diversos. Amb la voluntat de respondre amb la màxima concreció, s'ha intentat que hi quedin reflectides les actuacions, programes o serveis més rellevants, però també d'altres que pel seu volum o impacte puntual resulten especialment significatives. En qualsevol cas, aquí s'exposen aquelles accions que s'estan duent a terme actualment. En aquest sentit és necessari puntualitzar que algunes de les propostes presentades al Plenari del Consell del 2003 han estat incorporades en el Programa d'Actuació Municipal i en el Programa de Benestar Social 2004-2007. En aquest programa es recullen, entre d'altres, el compromís de la Regidoria de Benestar Social amb la participació, amb l'enfortiment de la xarxa social i amb la implicació de nous sectors com a fonament d'un benestar construït des d'un ampli teixit de persones i organitzacions.

Des dels seus inicis l'any 1988, el Consell de Benestar Social ha estat pioner en adaptar-se i anticipar-se als reptes socials de la nostra ciutat i, el que és més important, ha possibilitat la creació de complicitats i sinèrgies que han generat valors de ciutadania, de civisme, de convivència i de compromís per fer una Barcelona més inclusiva i solidària. Avui en dia, el Consell segueix sent un òrgan fonamental en el procés d'identificació, decisió i implementació de les polítiques de benestar social a la nostra ciutat i és en aquest sentit que valorem, molt especialment, la tasca que duu a terme.

**RESPOSTES
A LES PROPOSTES
DELS GRUPS DE TREBALL**

DONA

Aconseguir que l'Ajuntament esdevingui administració exemplificadora pel que fa la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

Recomanacions i propostes 2003

El tema monogràfic d'enguany ha estat la conciliació de la vida personal, familiar i laboral, tal com ha estat coneguda i plantejada en aquests darrers anys. La voluntat del grup ha estat conèixer quines eren les aportacions d'alguns dels principals estudis que s'han fet sobre aquesta qüestió, i conèixer, de primera mà, les veus d'algunes de les persones especialitzades en aquesta temàtica. La finalitat ha estat aconseguir idees per fer propostes a l'Ajuntament de Barcelona que facin viables actuacions facilitadores de l'anomenada conciliació des de la perspectiva de les dones.

La proposta central és que l'Ajuntament, com a instància pública més propera a la ciutadania, esdevingui administració exemplificadora pel que fa la conciliació de la vida personal, familiar i laboral. Aquesta demanda pot concretar-se, a parer del grup, per dues vies.

- La primera, aplicant polítiques laborals de conciliació a les persones que treballen a l'Administració municipal. Per fer-ho, pensem que seria oportú que s'acomplís de manera efectiva l'aplicació provisional, al personal de la Corporació, del que es recull en la llei catalana 6/2002 de conciliació. Un acord que ens consta vigent des del 15 de maig del 2002. El grup voldria, en aquest punt, tenir notícia de com està aquest afer perquè sabem que s'està pendent de negociar i acordar amb la representació sindical. El grup vol expressar i brindar el seu suport i col·laboració a les persones que estan duent a terme aquesta negociació fent-los arribar aquest breu informe, si així es creu convenient, sempre des del respecte que aquestes persones i aquesta negociació ens mereixen i que en cap moment volem menystenir.
- La segona, demanant que aquestes propostes exemplificadores siguin tingudes en compte i posades en pràctica pels alts càrrecs de l'Administració municipal, tant tècnics com polítics. Això voldrà dir pensar en polítiques innovadores que facin viable també la conciliació per a aquests alts càrrecs. Per exemple, tenint cura de no fixar reunions, activitats, etc. en horaris que allarguen, de manera habitual, la jornada laboral diària o ocupen el cap de setmana. Per aconseguir aquesta fita cal recordar, en primer lloc, que no hi ha cap feina imprescindible ni cap persona insubstituïble,

i en segon lloc, que aquestes llargues jornades laborals repercuteixen directament en el personal subordinat d'aquests alts càrrecs.

En aquest punt, pensem que seria bo que l'Administració municipal considerés, també, l'aplicació de:

- Les polítiques laborals de conciliació, impulsades des del discurs i les pràctiques de les empreses amb responsabilitat social.
- Les mesures impulsades des del programa Equilibra pel que fa a les empreses cuidadores, tant pel propi Ajuntament com per les empreses que aquesta Administració tutela i/o en les quals participa. En concret, aquelles mesures que fan referència a la flexibilització de la jornada laboral, que el grup té clar que ha de ser alhora sincrònica i quotidiana. Això vol dir que calen reduccions de jornada laboral i, per tant, no són vàlides per a la conciliació quotidiana les concentracions laborals de, per exemple, 4 dies laborals a la setmana.

Com a darrera reflexió pel que fa a aquest tipus de mesures laborals, el grup demana que també es tinguin presents polítiques antidiscriminatòries que no perjudiquin les persones que s'acullin a aquestes pràctiques de conciliació, i que es doti de recursos econòmics i de personal per les substitucions que aquestes pràctiques laborals comportin.

Com a propostes complementàries de l'anterior, demanem que l'Administració municipal actuï, en la mesura de les seves possibilitats, en l'àmbit educatiu. Així, volem que l'Ajuntament:

- Sigui exemplar pel que fa a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral en les escoles municipals.
- Demani a l'administració competent que actuï segons les seves responsabilitats, especialment creant el nombre de places necessàries d'escoles bressol públiques.
- Continui impulsant les experiències pedagògiques entorn de l'aprenentatge dels sabers domèstics i de cura com les que té en curs.
- Demani que la Generalitat inclogui en els currículums escolars els sabers relacionats amb l'experiència anterior. Això vol dir demanar que es formi específicament el professorat i que es doti els centres de la infraestructura necessària.
- Organitzi unes jornades de treball per presentar i difondre les experiències pedagògiques "Autonomia personal, sabers domèstics i cura de les persones" que s'estan duent a terme a cinc centres educatius de secundària de la ciutat.
- Continui el debat amb la comunitat educativa de la ciutat, i escolti les veus que arriben des d'organismes com la FAPAC. En aquest punt creiem oportú que l'Ajuntament promogui la coordinació i participació de les AMPA dels centres educatius amb el professorat encarregat de les activitats docents en qüestió. És molt important, en aquest cas, obtenir el reforç de les famílies en l'aprenentatge d'aquest tipus de sabers i de pràctiques imprescindibles per al benestar de la vida quotidiana.

Per fer possible la conciliació a la ciutat, el grup de treball sobre Dona demana a l'Ajuntament que:

- Promogui i/o doni suport a centres de dia, ludoteques i altres serveis d'atenció a la vida diària, amb horaris adequats. La finalitat hauria de ser estendre i facilitar aquests serveis a les criatures i persones dependents que estan plenament normalitzats, a fi i efecte d'apropar aquests serveis a uns drets universals de ciutadania. En aquest punt, caldria pensar possiblement en bonificacions de les taxes municipals corresponents per a les empreses o entitats promotores. I també en la promoció d'altres formes de cofinançament com les que ja s'estan portant a terme, com ara els xecs serveis, etc.
- Millori la informació sobre les activitats i serveis que hi ha a la ciutat per a les criatures i persones dependents.
- Faciliti fòrums i espais de trobada de joves que tenen infants al seu càrrec, i/o adults que tenen cura de persones grans dependents per tal que puguin intercanviar experiències, sabers i solucions.
- Amplii l'àmbit d'actuació d'experiències com les de "bon veïnatge" pel que fa al suport mutu en la cura i atenció de persones grans dependents i ho faci extensiu a l'atenció i cura de criatures i a tots els districtes de la ciutat.
- Impulsi campanyes de sensibilització a través de BTV, TMB i altres mitjans a l'abast del municipi, sobre la necessitat de canviar les pautes socioculturals que dificulten la conciliació, tal com actualment és presentada. Aquestes campanyes han de millorar la publicitat actual i orientar-se a aconseguir que la ciutadania i especialment els homes es facin càrrec de les tasques domèsticofamiliars de les quals són responsables. El missatge ha de ser una magnífica ocasió per mostrar la capacitat exemplificadora de l'Administració aprofitant el protagonisme de les persones que tenen poder municipal a la ciutat. El plantejament d'aquestes campanyes ha de tenir com a objectiu mostrar la importància dels sabers i les pràctiques quotidianes de la majoria de dones de la ciutat. Una realitat que, tot i mostrar-la en positiu, no s'ha d'oblidar que, ara per ara, fa que aquestes ciutadanes no puguin conciliar sinó acumular una major càrrega total de treball, alhora que suporten les conseqüències d'una organització social del temps, especialment visible a la ciutat, que no considera el temps de vida i el benestar de les persones com a finalitat possible.
- Finalment, davant les incerteses que sempre suposen unes eleccions municipals, el grup Dona demana que es mantingui i amplii l'actual organització i programació de les línies de treball i els recursos materials i humans destinats a les dones de la ciutat. És a dir, la figura de la Regidoria de la Dona i la Comissió Interdepartamental per a les Polítiques d'Igualtat d'Oportunitats.
- Com a punt final, el grup vol donar el seu suport a les propostes fetes a les jornades "Transformant la vida quotidiana: experiència, fer i saber de les barcelonines", organitzades per l'Ajuntament i portades a terme els passats 28 de febrer i 1 de març. Unes propostes que en bona mesura han estat recollides en aquest escrit. I, ateses les circumstàncies d'aquests darrers dies, el grup Dona s'adhereix al manifest del Consell Municipal de Dones de la Ciutat contra la guerra a l'Iraq.

* * * * *

En relació amb les propostes presentades pel grup Dona, cal assenyalar que l'Ajuntament de Barcelona és una administració especialment sensibilitzada en els temes de conciliació de la vida laboral, familiar i personal de les seves treballadores i treballadors i, en aquest sentit, promou i articula tot un seguit de mesures que facilitin que aquesta conciliació sigui possible.

A continuació es detallen algunes d'aquestes mesures com, per exemple, la relativa a fer extensiva la Llei de Conciliació Familiar des del gener del 2003 al personal laboral de l'Ajuntament i Instituts adherits a l'Acord Marc de les previsions contemplades en la Llei pel personal funcionari.

Pel que fa al tractament de l'impacte de la Llei de Conciliació Familiar en la prestació dels Serveis Socials d'Atenció Primària, l'Ajuntament de Barcelona ha acordat la contractació de personal per substituir a treballadores i treballadors socials i a educadores i educadors socials de l'Atenció Primària en determinades situacions. En aquesta mateixa línia, trimestralment es fa un seguiment per garantir el bon funcionament dels serveis i l'Ajuntament es compromet a valorar altres situacions similars que requereixin algun tipus de mesura.

També és important destacar que el febrer de 2003 s'acordà la modificació de l'article 12 (horari) i 14 (permisos i llicències) de l'Acord de condicions de treball per al personal funcionari 2000-2003. Com a resum de les condicions més beneficioses del pacte de condicions laborals de l'Ajuntament de Barcelona i altres acords amb els sindicats en relació amb la Llei 6/2002 es poden citar les següents, entre d'altres:

1. L'extensió de les condicions previstes en la Llei per al personal funcionari a tot el personal laboral de l'Ajuntament i Instituts Municipals.
2. En cas de naixement de fill, la persona treballadora té 1 dia més de llicència si aquest es produeix fora de Catalunya.
3. En cas de malaltia greu, defunció i/o hospitalització de familiars fins a primer grau de consanguinitat o afinitat i dels germans (segon grau), la persona treballadora té d'1 a 2 dies més de llicència segons la localitat (entre 3 i 6 en comptes de 2 i 4).
4. Permis de 3 a 6 dies en el supòsit de cirurgia especialitzada sense hospitalització de familiar que requereixi especial atenció a domicili.

5. El permís de lactància pot concentrar-se en dos períodes de 2,5 h a la setmana (usualment per deixar de venir les dues tardes de presència).
6. Major diversitat d'horaris per a les reduccions horàries per cura de menor.
7. Subvenció econòmica en cas dels fills i filles i altres familiars fins a primer grau que convisquin amb la treballadora i treballador i que presentin una disminució física o psíquica (222 euros mensuals), a més de la possibilitat en determinats supòsits d'incrementar aquesta quantitat en un 50% addicional en cas d'assistència educativa especialitzada.
8. Es compta amb 60 h trimestrals de flexibilitat horària en cas de filles i fills menors de 8 anys o amb algun tipus de disminució i de convivència amb mares i pares amb discapacitat.

Amb la finalitat d'articular mesures concretes que facilitin la conciliació, el Pacte Local per a l'Ocupació a Barcelona signat per diferents agents socials i econòmics pel període 2004-2007 situa, com a objectius específics, desenvolupar models i pràctiques que afavoreixin la conciliació de la vida laboral i familiar, fer realitat la paritat de participació equitativa de dones en els programes per a l'ocupació i la creació d'empreses, treballar per transmetre nous valors en el treball i en l'empresa i ampliar la responsabilitat social corporativa, entre d'altres. Així mateix, el Pacte Local per a l'Ocupació es proposa impulsar i difondre bones pràctiques de compatibilització de la vida familiar i professional en les empreses i els serveis públics de Barcelona. Concretament es planteja afavorir el desenvolupament de bones pràctiques en polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral en Pimes de 10 a 100 treballadores i treballadors que puguin servir de referència en aquest segment empresarial. Val a dir que hi ha altres mesures que contribueixen a fer efectiva aquesta conciliació, com ara, el treball conjunt que cal fer a la ciutat per poder disposar d'un centre de recursos per a la igualtat d'oportunitats i explorar fórmules com el "xec serveis" o altres.

A part d'això, altres àmbits de l'Ajuntament han efectuat diferents iniciatives com les jornades i cicles de conferències celebrats a principis del 2003 i promoguts pel Consell Escolar Municipal de Barcelona sota el títol "*Els Temps*" i *l'organització de l'horari i el calendari escolar*, en què s'aborden temes com la reorganització dels temps i les polítiques de conciliació, ocupació i família a nivell europeu, entre d'altres.

Així mateix són especialment destacables altres iniciatives promogudes des de Barcelona Activa com, per exemple, el programa Equilibra VI en col·laboració amb l'Associació

Salut i Família basat en el desenvolupament d'estratègies per visibilitzar les necessitats de les famílies, i especialment de les dones amb persones grans, malaltes o incapacitades al seu càrrec que tenen greus problemes de conciliació en la seva vida laboral, familiar i personal. Igualment aquest Programa desenvolupa una estratègia de sensibilització i difusió sobre les millores legals, fiscals, formatives i de protecció social necessàries per fomentar un sector d'ocupació pròsper en l'àmbit dels serveis de proximitat a les llars.

Cal ressenyar igualment que durant l'any 2003, 2004 i 2005, s'ha realitzat el Projecte Ocupació Pròxima amb el suport del Fons Social Europeu, que es basa en la promoció de l'ocupació de 250 persones aturades de la ciutat en el sector de Serveis a les Persones (infància, persones dependents, gent gran...). També des del servei Porta 22, Espai de les Noves Ocupacions, s'han estudiat en profunditat les possibilitats d'ocupació que ofereix el sector de serveis a les persones, analitzant més de 33 perfils professionals, amb l'objectiu de difondre i promoure l'ocupació de professionals que puguin prestar serveis amb qualitat adreçats a l'atenció diària de les persones.

Pel que fa a l'oferta de serveis municipals que possibilitin la conciliació, els diferents districtes de la ciutat programen una variada oferta de casals d'estiu, serveis de ludoteques i altres recursos de lleure. Així per exemple, l'any 2003 s'han ofertat 52.016 places d'activitats d'estiu per a infants i joves i durant el mateix període han participat més de 57.000 infants en les activitats de dinamització. Així, entre d'altres, el Districte de Sant Andreu compta des de fa uns mesos amb la ludobiblioteca de Trinitat Vella i ha ampliat en 18 places el casal infantil del Baró de Viver i el Districte de Sarrià ha editat material informatiu per fer arribar a les famílies interessades l'oferta lúdica per a infants.

Pel que fa a accions dutes a terme per entitats socials de la ciutat, cal dir que Càritas Diocesana de Barcelona, entre d'altres, dona suport a les dones amb càrregues familiars. En concret, cal destacar el centre obert per a nenes i nens i el casal d'adolescents a Torre Baró, al districte de Nou Barris.

El Projecte d'Educació en Valors de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona ha programat un crèdit sobre l'aprenentatge de les tasques i responsabilitats domèstiques que s'ha dut a terme com a projecte pilot durant el curs 2002/2003 en un CEIP i quatre IES de la ciutat (CEIP Patronat Domènech, IES Serrat i Bonastre, IES Josep Pla, IES Eugeni d'Ors i IES Príncep de Viana), la valoració del qual ha estat molt positiva. El curs 2003/2004 s'hi ha afegit un altre IES i s'ha editat una publicació que recull tota aquesta experiència i es presenten unes pautes metodològiques per poder promoure aquest crèdit escolar; també s'ha produït un cd rom-DVD sobre aquest contingut.

Una altra línia de treball clarament vinculada als aspectes de conciliació i iniciada per l'Ajuntament de Barcelona és la relativa al Programa Plans d'Igualtat a les empreses de la ciutat que vetlla per fer realitat les polítiques laborals de conciliació i de bones pràctiques a empreses amb responsabilitat social, així com per aprofundir en la igualtat d'oportunitats com una clau per a la gestió ètica i de responsabilitat social. Actualment hi estan participant 34 empreses.

En aquest mateix sentit, cal recordar que per tal d'impulsar campanyes de sensibilització sobre la necessitat de canviar pautes socioculturals que dificulten la conciliació, el Consell de les Dones de Barcelona va celebrar el febrer de 2003 les jornades *Transformant la vida quotidiana: experiències, fer i saber de les barcelonines*, les quals volien contribuir al canvi de model social imperant, col·locant el respecte a la vida quotidiana en el centre de les actuacions comunitàries i polítiques. És prevista la difusió pública de les conclusions d'aquestes Jornades, així com la recerca d'indicadors relatius a la vida quotidiana dins de l'Observatori de les Dones de Barcelona.

El Pla Estratègic Metropolità de Barcelona va crear un grup de treball sobre Dona i, a partir de les recomanacions i propostes del mateix, es va encarregar un estudi sobre conciliació laboral i familiar.

Finalment, en aquest mandat iniciat després de les eleccions municipals del maig de 2003 s'ha creat la Regidoria de Dona i Drets Civils i es manté la Comissió Interdepartamental per a la Igualtat d'Oportunitats de l'Ajuntament de Barcelona constituïda l'any 2002.

DROGODEPENDÈNCIES

Donar suport a les famílies en la seva tasca educativa en relació amb el consum de drogues.

Prevenir les dependències en l'àmbit laboral.

Afavorir un bon ús i una correcta prescripció de psicotrops.

Valorar la tasca del voluntariat en els serveis de drogues.

Possibilitar un millor accés de les entitats i organitzacions als mitjans de comunicació.

Recomanacions i propostes 2003

La reflexió sobre el tema de les famílies i el consum de drogues que va fer el grup de treball sobre Drogodependències va dirigida cap als apartats següents:

1. Detectem:

- a. Necessitat que la família visqui el procés educatiu com un continu que s'inicia des de la gestació i que finalitza amb l'autonomia plena del fill/a.
- b. Manca de participació de la família en els programes i activitats que s'implementen a l'escola.
- c. Dificultats en la captació de famílies fora de l'àmbit escolar.
- d. Iniciatives de treball interactiu entre pares i mares i fills/es que s'estan duent a terme i que caldria donar a conèixer i potenciar.

2. Pensem que la família necessita:

- a. Suport i orientació.
- b. Programes i activitats que facilitin la seva tasca educativa.
- c. Eines per desenvolupar factors de protecció en els seus fills/es.

Per tant, tenint en compte aquests dos aspectes, es veu la necessitat de donar suport a les famílies en la seva tasca educativa respecte als factors de protecció de la salut i, per tant, del consum de drogues. Alhora, es considera convenient poder facilitar la informació i el coneixement necessaris sobre les substàncies i sobre els aspectes que poden incidir en el desenvolupament d'una dependència per tal que les famílies sàpiguen com actuar i cap a quin dispositiu assistencial dirigir-se en el moment en què es presentin els primers consums de drogues.

- Cal que l'Ajuntament de Barcelona doni prioritat a l'educació per a la salut en totes les seves vessants: educació dels hàbits de salut i respecte cap a un mateix, cap al propi cos, i desenvolupament dels anomenats factors de protecció de la salut: autonomia personal, autoestima, seguretat en un mateix, assertivitat, capacitat per tolerar la frustració, per aplaçar la satisfacció dels desitjos, i per afrontar la pressió de grup, esperit de superació, sentit crític, habilitat per prendre decisions responsables, autocontrol emocional, etc.
- Es fa necessària l'elaboració de programes d'educació per a la salut i de materials educatius per tal de ser implementats, de manera generalitzada, a tots els centres educatius: d'educació primària, secundària, així com a les entitats lúdicoesportives, per tal d'arribar també als àmbits de l'educació no formal. L'elaboració dels esmentats programes per part de l'Ajuntament hauria de ser compartida amb les AMPA i amb les entitats que poguessin estar implicades en la seva posada en funcionament. Així mateix, es demana a l'Ajuntament un seguiment acurat de la implantació d'aquests programes preventius. Es fa esment especial de les recomanacions d'aquest grup de treball del Consell el darrer any, en què es feia especial incidència en la necessitat de disposar d'una integració de la temàtica de drogues en el disseny curricular, alhora que es plantejava l'estratègia d'establir un fòrum d'editorials per tal de treballar conjuntament aquesta temàtica.
- Garantir que, en tots els serveis municipals que ofereixen programes d'atenció a la família, es destinarà un espai a la consideració del paper de la família en la prevenció de les drogodependències.
- Se sol·licita a l'Ajuntament que estableixi convenis de col·laboració amb els col·legis professionals d'aquelles professions relacionades directament o indirectament amb els serveis de salut per tal que:
  - a) Es faciliti i estimuli la formació continuada dels professionals col·legiats sobre els factors de protecció i vulnerabilitat enfront del consum de drogues, per tal que estiguin en millors condicions per intervenir en les seves respectives àrees de treball.
  - b) S'estimuli l'aplicació de diferents programes de salut adreçats a l'entorn familiar des de les seves respectives ofertes de serveis.

- Pel que fa a la implementació de projectes comunitaris, es demana a l'Administració que es prioritzin els ajuts a aquelles entitats que treballin aquests projectes.
- Pel que fa als serveis assistencials ja existents a la comunitat –i més enllà de quina sigui la seva titularitat–, es fa necessària la incorporació de programes orientats a la família en la seva cartera de serveis. L'objectiu d'aquests programes hauria de centrar-se a difondre i facilitar el coneixement sobre els factors protectors de la salut, i sobre les diferents actuacions familiars que poden potenciar-ne el desenvolupament.
- Es demana la difusió del servei de consulta sobre drogodependències adreçat als pares i als adolescents i joves, Servei d'Orientació de Drogues, ja que es té poc coneixement d'aquest recurs.
- Del Pla de Drogues de Barcelona se sol·licita la creació i difusió d'un material orientatiu i de suport sobre els factors protectors de la salut adreçat a la població general, i que es pugui transmetre a través de les empreses i dels mitjans de comunicació, entre altres.
- Implicar tots els col·lectius que representen les famílies o que concentren famílies, així com els professionals que intervenen en l'atenció a famílies: AMPA, col·legis professionals, moviment associatiu, serveis assistencials, etc., per tal que exerceixin un efecte multiplicador dels missatges preventius adreçats a fer conscients les famílies del seu paper en la prevenció, buscant noves formes d'accés i sensibilització, especialment per a aquelles famílies que es troben en situació de risc.
- Se sol·licita del Pla de Drogues de Barcelona un paper actiu en l'optimització dels esforços dels diferents col·lectius i entitats que tinguin les finalitats descrites.

En relació amb la salut laboral i la prevenció de dependències, el grup va conèixer algunes de les dades sobre el consum a l'entorn laboral de la nostra ciutat, i quin és el seu marc legislatiu. En aquest sentit, el grup va elaborar les següents propostes i recomanacions:

- Que les condicions de salut i prevenció laboral en els equipaments municipals siguin exemplificadores de bona pràctica.
- Pel que fa a l'avaluació de riscos:
  - a) Incloure la qüestió de la prevenció de drogodependències en els cursos de tècnic de prevenció en riscos laborals.
  - b) Establir una bona coordinació entre els tècnics de prevenció de riscos, els d'ergonomia-psicosociologia i el metge d'empresa.
  - c) Millorar les infraestructures de les empreses i organitzacions perquè es puguin habilitar espais per a fumadors/es, tant per als usuaris/àries com per als treballadors/es.

En relació amb el consum de psicotrops, la prescripció i l'automedicació, el grup va reflexionar sobre l'ús generalitzat dels psicofàrmacs, les dificultats del coneixement i de la utilització de mesures preventives, i la intervenció sobre l'ansietat i la depressió. Es va deixar palesa la funció que tenen les estratègies de màrqueting dels laboratoris farmacèutics, que sovint segueixen vies –si més no– diferents de les necessàries per assolir un lliandar acceptable de salut.

- Que les condicions de salut i prevenció laboral en els equipaments municipals siguin exemplificadores de bona pràctica.
- Fer alguna campanya de sensibilització sobre els riscos de l'ús incorrecte dels psicofàrmacs, dels efectes nocius que comporta combinar entre si determinats medicaments, i el de fer-ho amb l'alcohol.
- Garantir el control de la dispensació dels psicofàrmacs dins dels marges previsibles científicament en la nostra comunitat.

Amb referència al voluntariat en les organitzacions de l'àmbit de les drogodependències, el grup va debatre sobre el rol clau del voluntari per a la construcció de la societat civil. Dóna vida a les aspiracions més nobles de la humanitat: la recerca de la pau, la llibertat, l'oportunitat, la seguretat i la justícia per a totes les persones. Avui, més que mai, podem dir del voluntariat que és una forma de:

- Poder sostenir i enfortir els valors humans de la comunitat, de l'atenció i del servei.
- Permetre que els individus exerceixin els seus drets i les seves responsabilitats com a membres d'una comunitat.
- Trobar solucions innovadores als reptes de la nostra societat.

Com a exercici de participació ciutadana, el voluntariat assumeix les conviccions següents:

- El valor de la implicació personal.
- El valor del reconeixement dels altres.
- El valor de la democràcia.

Pel que fa al voluntariat existent en algunes organitzacions que treballen el tema de les drogodependències, es reflexiona sobre si de vegades els voluntaris substitueixen alguns professionals en el si de les organitzacions, i si això passa, si és per motius econòmics (estalvi de costos). Hom entén que la tasca dels voluntaris hauria de complementar la dels professionals, però de vegades algunes organitzacions expliquen que com que tenen pocs recursos econòmics, malauradament els voluntaris/àries acaben fent funcions pròpies de professionals.

A part d'això, es discerneix sobre el tipus de formació que han de rebre els voluntaris i sobre si el fet de tenir un servei de voluntariat suposa o no un cost econòmic a l'organització; també s'afirma que al voluntari mai li ha de suposar una despesa econòmica personal l'exercici de la seva tasca, i finalment s'incideix en el reconeixement i la veu que tenen els voluntaris en les organitzacions. Les propostes, en relació amb aquests temes són les següents:

- El rol i les funcions del voluntari i del professional són diferents. En aquest sentit s'ha de garantir que no hi hagi disfuncions en el si d'una organització, i que es vetlli pel reconeixement d'aquestes dues figures diferents.
- El voluntari/ària ha de rebre una formació adequada a la tasca i al rol que ha de desenvolupar.
- Es veu convenient que les administracions, quan valoren l'adjudicació d'un servei a una organització o empresa, tinguin en compte en el barem l'oferta del servei de voluntariat quan aquest servei es requereixi com a tal. En cas que no es demani aquest servei de voluntariat, però es valori favorablement, es demana que es justifiqui tècnicament el perquè d'aquesta valoració.
- Un cop més, es demana que s'augmenti la coordinació entre administracions pel que fa a potenciar accions voluntàries segons necessitats reals.
- Es proposa que es realitzi un estudi i un informe sobre les organitzacions que treballen el tema de les drogodependències i que ofereixen un servei de voluntariat a la nostra ciutat.
- Es demana a l'administració municipal i autonòmica que s'optimitzi la gestió de les subvencions a les organitzacions que ofereixen voluntariat, i que es tinguin en compte –com una bona pràctica– la gestió de les subvencions que atorga la Unió Europea.

El grup va abordar, també, el tema del mitjans de comunicació i el consum de drogues. En aquest sentit va constatar la dificultat que solen tenir els professionals de les drogodependències per transmetre missatges preventius als mitjans de comunicació, així com un discurs que tingui en compte tota la complexitat d'aquesta problemàtica. Aquesta dificultat es relaciona amb la tendència percebuda en la societat a veure la qüestió de les toxicomanies sense matisos, de forma molt dicotòmica entre un pol connotat com a "dolent" –la substància i el traficant– i un altre de "bo" o "víctima" que seria el drogodependent.

- Fomentar que les entitats i organitzacions tinguin unes persones referents o un gabinet de comunicació per adreçar-se als mitjans de comunicació i poder rebre'ls per tal de donar un marc més reflexiu a la informació i per matisar-la més.
- Afavorir que les entitats i organitzacions tinguin un millor accés als mitjans de comunicació. En aquest sentit es poden promoure diferents accions formatives: jornades, cursos, intercanvis d'experiències, etc.

Aquesta taula de treball va abordar l'entorn d'oci i estratègies preventives en l'àmbit de les drogodependències. Així, es va conèixer l'experiència de treball desenvolupada des de l'oferta normalitzada d'oci del Poble Espanyol i el treball realitzat en coordinació amb Energy Control, el Servei d'Emergències Mèdiques o 061 i el mateix Pla de Drogues de Barcelona, per tal d'evitar les intoxicacions per consum de substàncies legals i il·legals, així com disminuir les complicacions de les intoxicacions agudes que es puguin produir.

Es van assenyalar els avantatges que els professionals de les empreses d'oci tinguin formació específica sobre pautes d'actuació en cas d'intoxicacions agudes i en el coneixement dels efectes que les substàncies psicoactives poden donar. Així, es van formular les següents propostes:

- Afavorir la formació dels professionals de les empreses d'oci pel que fa a aquelles intervencions que són més efectives sobre les persones que presenten intoxicacions agudes, per tal que tinguin els mínims efectes negatius possibles.
- Garantir que els plans d'emergències dels locals d'oci nocturn integrin elements informatius sobre els efectes de les substàncies psicoactives, com evitar-los i com intervenir de forma àgil i efectiva.
- Garantir el control dels comerços que venen alcohol als menors, i també que les discoteques que fan oferta lúdica als adolescents de 16 a 18 anys compleixin la normativa legal vigent sobre la venda d'alcohol als menors.

* * * * *

En la línia de donar prioritat a l'educació per la salut, cal assenyalar que des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), conjuntament amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, s'han seguit desenvolupant i adaptant a les noves necessitats els programes de promoció de la salut a l'escola, per tal de promoure l'autonomia personal, afrontar la pressió de grup, dotar d'habilitats per prendre decisions responsables i, també, per adquirir coneixements respecte a diferents aspectes relacionats amb la salut i el benestar personal. Aquests programes s'ofereixen a totes les escoles de la ciutat a partir dels equips de salut comunitària dels districtes.

Per tal d'oferir millor coneixement dels serveis de consulta a pares i adolescents sobre drogodependències que ofereix el Servei d'Orientació sobre Drogues (SOD) de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, s'ha realitzat una tasca de presentació a 13 AMPAS fins aquest moment. Està previst seguir la difusió general a totes les AMPAS de la ciutat a través de la FAPAC. Aquest servei ha posat en marxa, també, el programa "Prevenim en família", adreçat a les AMPAS de les escoles amb sessions específiques per a pares

sobre els factors de risc relacionats amb el consum de drogues i els problemes que se'n deriven. S'han realitzat 10 sessions per a 524 persones als districtes de Sarrià-Sant Gervasi i Sant Martí.

També cal assenyalar, entre altres coses, que al districte de l'Eixample s'està treballant el circuit d'entrada i atenció dels casos de drogues que es donen als centres escolars. En l'establiment del circuit estan implicats l'equip de salut comunitària, el SOD, l'ASPB, la Guàrdia Urbana, la secretaria tècnica de prevenció, la tècnica de serveis socials del Districte i la tècnica de salut del districte. A Sarrià-Sant Gervasi s'ha desenvolupat una experiència pilot adreçada a la prevenció del consum de substàncies tòxiques anomenada *Taula de debat* amb la participació dels diferents agents socials de la comunitat, pares, mestres, educadors de carrer..., comptant amb una àmplia participació dels joves.

En relació amb les iniciatives dels Col·legis Professionals cal remarcar el programa del Col·legi de Farmacèutics sobre disminució de risc. Així, actualment 132 farmàcies de la ciutat participen activament del programa d'intercanvi de xeringues. El Pla de Drogues en fa el seguiment i treballa coordinadament amb el Col·legi en aquest sentit dins el marc general dels programes de disminució de risc a la ciutat.

El Pla de Drogues treballa en una línia de creació i difusió de material orientatiu i de suport per a diferents col·lectius per tal d'afavorir els missatges preventius i de disminució de risc. A tall d'exemple, es pot assenyalar el material (pòsters) sobre alcohol i conducció, adreçat a població general, que s'ha difós a les acadèmies de conducció, hospitals, àrees bàsiques de salut, etc.

L'Agència de Salut Pública de Barcelona té establert un programa d'orientació i assessorament per a aquelles empreses i organitzacions que volen impulsar accions de prevenció del tabaquisme.

En relació amb l'acció del voluntariat en els centres de drogodependències i per tal de diferenciar el rol i les funcions amb els professionals i també garantir-ne la formació adequada, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, alhora d'establir els barems d'adjudicació dels contractes, té en compte el programa de voluntariat que es presenta i a partir de l'anàlisi del projecte tècnic, que presenten les empreses i es comptabilitza com un valor afegit.

Respecte a les actuacions realitzades envers el consum de substàncies addictives als locals d'oci i activitats ciutadanes, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, a través del seu Pla de drogues, ha promogut diferents eines de treball, així, a nivell d'ensenyament

superior (universitat) es desenvolupa el programa "Agafa el teu punt! d'informació" a través de punts de llibre amb missatges preventius relacionats amb alcohol, cannabis i cocaïna, i es poden plantejar qüestions a la web: [http:// www.ub.es/siae/drogues](http://www.ub.es/siae/drogues).

En el terreny comunitari es desenvolupa el programa de lleure saludable "De marxa sense entrebancs" que potencia activitats d'oci saludable, i inclou missatges preventius sobre l'abús d'alcohol i cannabis a través de tallers als centres cívics, teatre al carrer a sis districtes (Gràcia, Ciutat Vella, Sant Martí, Sants-Montjuïc, Eixample). S'ha fet formació sobre prevenció del consum de drogues als educadors de serveis socials i dinamitzadors de centre cívics i Guàrdia Urbana, així com distribució del material.

S'ha realitzat formació relativa a la dispensació responsable de begudes alcohòliques, de forma pilot, als cambrers de locals d'oci del districte de Sant Martí.

Al Poble Espanyol s'ha format a tots els professionals de les empreses d'oci en mesures preventives als locals i d'actuacions davant intoxicacions agudes.

S'ha intervingut amb programes de disminució de riscos i assessorament als grans esdeveniments musicals de la ciutat: Megaplec al Palau Sant Jordi, Sonar, Festival BAM de la Mercè, Doctor Music Festival, Mosquito Festival a Sant Andreu, Festa de la Música i la festa major de les Corts. També s'ha difós la guia preventiva i de seguretat per a espais de música i ball.

En relació amb les actuacions de suport a l'associacionisme i de prevenció comunitària per a persones afectades per drogodependències l'ICASS, mitjançant el foment d'activitats d'institucions sense ànim de lucre, desenvolupa un seguit d'actuacions que tenen com a objectiu la promoció dels grups d'ajuda mútua i les activitats de prevenció perquè les persones afrontin amb el problema de l'abús de les drogues o substàncies que creen dependència. L'any 2003, el nombre d'entitats subvencionades han estat 27 a tot Catalunya.

Pel que fa als serveis assistencials ja existents a la comunitat assenyalar que l'ICASS col·labora en el desenvolupament d'actuacions de rehabilitació i reinserció social amb la utilització dels recursos comunitaris més adequats a les persones afectades per drogodependències mitjançant el foment d'activitats d'institucions sense ànim de lucre i programes de reinserció desenvolupats en corporacions locals.

GENT GRAN

Ampliar les estratègies de participació en els marcs de proximitat.

Concretar el programa "Gent Gran i Participació. Barcelona 2002" com a experiència innovadora en un nou marc de participació i gent gran.

Recomanacions i propostes 2003

El tema central que es va tractar aquest curs ha estat el de la participació de la gent gran en marcs de proximitat, tema plantejat en les conclusions i recomanacions del període 2000-01 en les quals s'assenyalava la necessitat d'avançar en termes de transversalitat i de proximitat; ambdós criteris s'identificaven com a aspectes clau per promoure l'avanç de la participació de la gent gran.

A partir del coneixement de diverses experiències i projectes a la ciutat es van establir les següents propostes:

- **Difusió.** El grup considera molt necessari fer un esforç per a la difusió de les experiències presentades ja que són demostratives de modalitats de participació sovint poc conegudes, i com a experiències poden esdevenir un estímul per ampliar les formes de participació de la gent gran. A la vegada, cal garantir la informació i la difusió d'altres experiències que a escala associativa pale- sen modalitats de cooperació entre associacions. En aquesta direcció es formula la proposta de crear un Banc de bones pràctiques que faciliti la informació a les entitats i els ciutadans/es aprofitant les possibilitats de comunicació que facilita l'Internet.
- **Formació.** Les noves modalitats de participació requereixen maneres de fer i de treballar diferents a les que habitualment s'apliquen. Actualment el més freqüent és que cada associació se centri molt en la seva activitat i poc en la interacció i la cooperació amb altres. En aquest sentit cal posar en marxa els processos formatius que permetin a les associacions de gent gran concretar en projectes i activitats un enfocament basat en la proximitat i en la connexió amb altres entitats.
- **Experimentació.** La diversitat d'entorns i de les condicions actuals de les entitats són aspectes que condicionen el desplegament d'actuacions basades en la proximitat i en la cooperació entre entitats.

Per aquests motius, el grup proposa que en cada districte s'identifiquin quines actuacions poden afavorir l'impuls d'aquest nou enfocament i es defineixin els projectes concrets i els resultats esperats, així com el suport que es precisarà per dur-los a terme. El grup considera clau basar aquest enfocament en un esquema de cooperació entre els professionals, les associacions i la gent gran.

Complementàriament, el grup va fer el seguiment del programa "Gent Gran i Participació. Barcelona 2002" i especialment de la convenció "Les veus de la gent gran de Barcelona". Les tres línies estratègiques en què s'articula comparteixen l'objectiu d'ampliar la participació de la gent gran i són les següents:

- Enfortir la representativitat del Consell Assessor de la Gen Gran i dels consells de districte.
- Impulsar les veus de la gent gran en els temes de ciutat, de districte i de barri.
- Articular processos de participació de gent gran vinculats al territori i afavorir la creació d'espais virtuals de connexió i relació.

El grup de treball va analitzar el conjunt de mesures que concreten les línies esmentades i va fer una valoració positiva del programa en el seu conjunt i va establir les següents propostes:

- Cal fer èmfasis en estructures properes a les persones que facilitin la incorporació de persones i grups avui desconeguts per les entitats.
- Cal combinar els temes comuns al conjunt de la ciutadania amb temes o problemes específics de la gent gran.
- Cal fer un esforç continuat de difusió de les modalitats diverses de participació en què les persones grans estan actualment implicades o podrien estar-hi.
- És necessari facilitar l'accés als mitjans tecnològics i la formació que capaciti per al seu ús.
- És necessari desenvolupar modalitats que permetin la participació de la gent gran amb limitacions funcionals, en situació de fragilitat o de dependència. I, a la vegada, cal fer evident la importància d'aquesta participació als cuidadors familiars, als professionals i a la població.
- El Consell Assessor de la Gent Gran i els consells de districte han d'impulsar aquest procés i establir una agenda d'actuacions que concreti les actuacions a fer, els tipus de suport i les modalitats de col·laboració entre les entitats i els professionals en els diferents marcs.
- Cal considerar aquest nou enfocament de la participació com un procés de desplegament progressiu que s'ha de basar tant en l'estímul, la capacitació i el suport com en l'experimentació de les noves propostes.

El grup de treball va manifestar l'interès de promoure la implicació de la gent gran en el Fòrum Barcelona 2004. En aquesta direcció, un subgrup va preparar una proposta que ha estat discutida i aprovada pel grup. Aquesta proposta, que es formula en una perspectiva multigeneracional, té com a objectiu interessar les persones en la reflexió, el diàleg i el debat al voltant de la pau, els drets humans i la diversitat, i es desplegaria abans, durant i al final del Fòrum.

Posteriorment, el grup va participar conjuntament amb els membres del Consell Assessor de la Gent Gran en una sessió de treball amb responsables de l'àrea de promoció i de la d'associacions del Fòrum per tal de conèixer-ne en detall el disseny i poder determinar l'encaix de la proposta anteriorment esmentada.

* * * * *

En relació amb les propostes presentades per aquest grup de treball, el Consell Assessor de la Gent Gran ha impulsat el Programa Gent Gran i Participació. Barcelona 2002, tenint com a un dels objectius principals fomentar i ampliar la participació de les persones grans en la vida de la ciutat, pensant també en aquelles que, per una raó o una altra, no tenen a l'abast canals efectius per fer sentir la seva veu.

És important ressaltar que els diferents òrgans de participació ciutadana han estat sempre un bon exemple d'espai idoni per a la difusió de les bones pràctiques en els marcs de la proximitat. En aquest sentit el Consell Assessor de la Gent Gran, el grup de treball sobre Gent Gran del Consell Municipal de Benestar Social i els Consells de Gent Gran dels districtes han estat uns referents que han potenciat el rol actiu del sector de la gent gran en la participació de projectes, plans i programes dels territoris i la ciutat. Pel que fa a la difusió de les bones pràctiques, cal destacar el treball realitzat a la convenció Les Veus de la Gent Gran, celebrada el 5 i 6 de febrer de 2003, on es va posar de manifest el coneixement de les millors experiències dels casals i espais de relació de gent gran. També es va aprovar la Document Obert de Drets i Llibertats per les Persones Grans amb Dependència i la creació de la Xarxa Gran de Barcelona.

D'altra banda el Consell de la Gent Gran de Catalunya, durant l'any 2003, s'ha dedicat al seguiment dels acords del 4t Congrés Nacional de la Gent Gran i, especialment, a la promoció i elaboració de la Carta dels Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya

Amb la finalitat de promoure activament la participació de la comunitat o grup de població en la identificació de quines són les seves necessitats i expectatives, així com en la presa de decisions sobre matèries que l'afectin o siguin del seu interès, l'Ajuntament de

Barcelona aposta des de fa temps per promoure actuacions de prevenció i d'acció comunitària. Als diferents districtes de la ciutat es duen a terme projectes en aquest sentit com, per exemple, el Pla integral del Casc Antic al districte de Ciutat Vella, el Pla comunitari de Sant Antoni al districte de l'Eixample, els plans comunitaris de Trinitat Nova, de Verdum i de Torre Baró al districte de Nou Barris, el Pla Futur del Bon Pastor al districte de Sant Andreu, entre d'altres. I és en aquests marcs comunitaris que les persones grans incorporen els seus potencials així com vetllen per les seves necessitats.

També, pel que fa a la difusió, existeix un gran nombre d'iniciatives des dels districtes, com és, per exemple, la publicació a la revista de la gent gran del districte de l'Eixample, l'experiència de l'espai de gent gran Sagrada Família, on s'ha constituït un grup de voluntariat de suport als usuaris, coordinat amb el Centre de Serveis Socials de la Sagrada Família, la revista del Consell de la Gent Gran de Sant Andreu.

Cal dir que els districtes i sectors municipals programen un gran nombre d'activitats i projectes en els quals hi participa el sector de la gent gran, així els diferents cicles adreçats a la gent gran del districte de l'Eixample (salut, dona gran, prevenció i seguretat...), la XIV Quinzena de la salut per a gent gran del districte de Sants – Montjuïc, les jornades de prevenció a casals de gent gran a càrrec de la Guàrdia Urbana i altres, són una bona mostra del dinamisme i de la presència rellevant del col·lectiu de gent gran de la nostra ciutat.

Igualment, també s'han realitzat totes les activitats programades del Projecte de Tallers de Participació promoguts pel Consell Assessor de la Gent Gran. A tall d'exemple assenyalarem el *Les associacions de gent gran mirem al futur* al districte de Nou Barris, adreçat a les juntes de casals del districte, i la jornada *Intercanvi de casals i entitats de gent gran* d'Horta-Guinardó.

Respecte a fomentar que la gent gran participi en qüestions, tant sectorials com de l'àmbit de tota la ciutadania, són destacables les experiències següents:

- Participació en els Programes d'Actuació als Districtes 2004-2007 i en el Programa d'Actuació Municipal 2004-2007, especialment en l'apartat de Benestar Social "Compromisos i prioritats per a una ciutat més inclusiva i solidària".
- Participació en els diferents òrgans de participació ciutadana: Consell Assessor de la Gent Gran, Consell Municipal de Benestar Social, Consell de Ciutat, Consell de les Dones, Pla del Civisme, etc.

- Participació en diversos Diàlegs del Fòrum 2004.
- Participació del Consell Assessor de la Gent Gran en el Concurs Internacional de Roses de Barcelona.
- Participació a la mostra de Fira Gran.

En la línia d'aprofundir en el coneixement sobre les dinàmiques de participació en les entitats de gent gran, l'Observatori de Gent Gran realitza un estudi per identificar els elements percebuts com a facilitadors i com a obstaculitzadors de les dinàmiques de participació.

En la línia de destacar altres experiències reeixides a nivell de projectes intergeneracionals, cal fer referència al programa Viure i Conviure, mitjançant un conveni de col·laboració entre la Fundació Viure i Conviure de Caixa de Catalunya, la Universitat de Barcelona i el Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona. En el marc d'aquest Programa es posen en comú els problemes d'habitatge de la gent jove amb els de la solitud de la gent gran, oferint la possibilitat de la convivència entre aquest dos col·lectius.

Amb l'objectiu de contemplar la participació de la gent gran amb limitacions funcionals, en situació de fragilitat o de dependència s'ha seguit participant en diversos fòrums amb la presentació del Document Obert de Drets i Llibertats de les Persones Grans amb Dependència. Pel que fa a la difusió del tríptic d'aquest document l'any 2004 se n'ha fet una reedició de 10.000 exemplars.

Igualment, assenyalar que el dia 8 d'octubre de 2003 el Govern de la Generalitat de Catalunya va acordar establir i promoure l'aplicació de la Carta de Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya, que va ser aprovada pel Consell de la Gent Gran de Catalunya el dia 22 de setembre de 2003. El procés d'elaboració es va iniciar amb 5 jornades territorials en què van participar més de 2.000 persones d'arreu de Catalunya.

En aquesta mateixa línia, són remarcables altres iniciatives com la del districte de l'Eixample amb el Projecte Cuidadors/es del Centre de Serveis Socials "Esquerra de l'Eixample", el qual està adreçat a persones que tenen cura d'una persona malalta física i/o amb demència, que necessiten d'un suport per treballar els diferents aspectes psicosocials derivats de la cura d'aquestes persones.

Des dels districtes s'ha treballat per suprimir les barreres arquitectòniques dels diferents centres de gent gran per facilitar la participació de les persones amb mobilitat reduïda.

Amb l'objectiu de facilitar l'accés als mitjans tecnològics i dur a terme accions formatives en aquest àmbit, hi ha establert un conveni de col·laboració amb la Fundació "la Caixa" per a la dotació de mobiliari, l'equipament d'aules informàtiques en els casals de gent gran municipals i la formació en noves tecnologies. Des del seu funcionament s'han equipat nou casals. Fruit del conveni amb la Fundació "la Caixa" i la Universitat Politècnica de Catalunya, els alumnes d'informàtica realitzen la formació a les persones grans usuàries dels casals.

Igualment, en totes les residències municipals s'han portat a terme activitats adreçades a la integració dels residents al barri, com ara la participació en festes populars, visites a entitats culturals, celebració de jornades de portes obertes, programació de visites d'escolars.

Finalment val a dir que el Programa Gent Gran i Participació 2004-07 contempla i promou la realització de projectes amb metodologies que permetin la incorporació de persones i grups del sector de la gent gran a les organitzacions que ja existeixen, tenint en compte el vessant de proximitat i de la transversalitat. També es proposen projectes que investiguin i visualitzin la diversitat d'actuacions en els districtes i que es potencii l'articulació entre els territoris tant a nivell de cooperació associativa com professional.

HABITATGE SOCIAL

Formular coordinadament les línies d'actuació prioritàries i els programes que se'n deriven per a la millora en l'accés a l'habitatge social.

Implicar el grup d'Habitatge social del Consell en les línies d'intervenció municipal en relació amb els temes d'habitatge.

Recomanacions i propostes 2003

El curs 2002-2003, des de l'Ajuntament de Barcelona, s'han elaborat diversos documents d'anàlisi de la situació de l'habitatge a la ciutat, de les polítiques dutes a terme des del sector públic, tant en construcció com en urbanisme, i de les previsions a mitjà termini sobre oferta de la ciutat. Bona part de les sessions del grup d'Habitatge social han estat destinades a la posada en coneixement d'aquests documents de treball i al seu debat. De les reflexions dutes a terme es formulen les recomanacions i propostes següents.

En relació amb les reserves de sòl:

- Que es formuli una regulació expressa, que vagi més enllà d'una simple recomanació, amb acord de plenari o altres fórmules vinculants.
- Que es justifiqui el percentatge establert de reserva, discutint la suficiència avui del 25%.
- Que es realitzi un cens del sòl d'equipament de la ciutat que en determini l'ús, la disponibilitat i les condicions.

En relació amb l'habitatge protegit:

- Que s'estableixi un sistema de control dels adjudicataris dels habitatges protegits obtinguts de les diverses línies d'actuació avui plantejades per l'Ajuntament, en els casos de promocions privades, cooperatives i promotors sense afany de lucre.

- Que s'estableixi un sistema de control de les segones transmissions d'aquests habitatges per evitar l'apropiació privada de les plusvàlues.
- Que s'estableixi un sistema de control de dobles preus en les vendes d'aquests habitatges.

L'assumpció directa per part de l'Ajuntament del procés d'adjudicació dels habitatges protegits de promotors privats seria una de les possibles fórmules de garantia de les tres recomanacions anteriors.

Respecte a les operacions de remodelacions de barris o renovació d'edificis per patologies estructurals:

- Valorar positivament l'esforç inversor públic en aquests àmbits, però considerar la conveniència d'una discussió participada sobre la prioritització de la despesa pública en habitatge.
- Intentar minimitzar al màxim el cost social de les transformacions urbanístiques.
- Coordinar els esforços entre Ajuntament i Generalitat per fer més eficients les intervencions, mitjançant la posada en marxa efectiva del Consorci de l'Habitatge de la ciutat, aprovat el dia 27 de març de 2003.
- Reconsiderar i revisar participadament el Programa Municipal de Promoció d'Habitatge Protegit, perquè deixi de ser una agregació de línies ja existents i passi a ser un veritable instrument de direcció de les estratègies municipals en l'habitatge.

En relació amb l'infrahabitatge:

- Dissenyar una política de lluita global contra aquests tipus d'habitatges, no només dels situats en barris qualificats com susceptibles de remodelació en general.
- Coordinar les administracions en un programa d'inversions específic.
- Introduir un sistema de control de qualitat de les edificacions existents.
- Estudiar sistemes que permetin la mobilització dels ocupants d'aquests habitatges, com permutes, vitalicis, etc.

Respecte a l'elaboració de línies i programes d'actuació d'habitatge a la ciutat:

- Valorar l'esforç de participació ciutadana i el potencial de generació d'opinió que representa el funcionament del grup de treball d'Habitatge social del Consell Municipal de Benestar Social en les discussions municipals en l'àmbit de l'habitatge.
- Tenir en compte les recomanacions que al llarg de la seva existència ha anat formulant el grup de treball d'Habitatge social del Consell Municipal de Benestar Social, de cara a la presa de decisions en àmbits que li són afins.

- Considerar la conveniència d'involucrar de manera directa el grup de treball d'Habitatge social del Consell Municipal de Benestar Social en les deliberacions i discussions de les línies d'intervenció municipal que puguin tenir transcendència –positiva o negativa– en l'àmbit social de l'habitatge.

* * * * *

En relació amb les propostes del grup, cal assenyalar prèviament que el tema de la millora de l'accés a l'habitatge és avui per avui un objectiu prioritari de les diferents administracions. Així, l'Ajuntament de Barcelona ha aprovat el Pla d'Habitatge de Barcelona 2004-2010, el qual destaca com a destinataris prioritaris de l'habitatge social els joves, la gent gran, les persones reallotjades per a la millora i remodelació dels barris, les persones amb necessitats socials, les persones amb discapacitació i les persones immigrades. Els objectius generals del Pla d'Habitatge a Barcelona es concreten en:

- Millorar i facilitar l'accés a un habitatge digne i adequat als ciutadans i ciutadanes de Barcelona, d'acord amb les noves necessitats i en coordinació amb l'àmbit metropolità.
- Promoure la rehabilitació dels habitatge i barris de la ciutat.
- Coordinar les actuacions de totes les administracions públiques en matèria d'habitatge.

Partint d'aquests objectius, el Pla s'articula en els següents eixos:

- Rehabilitació
- Política de sòl
- Promoció de l'habitatge assequible
- Orientació i serveis a la ciutadania

En primer lloc, pel que fa a la rehabilitació s'incideix en el foment de la rehabilitació d'habitatges en sòl urbà consolidat i en barris i àrees d'atenció especial (nuclis antics, àrees d'expansió urbana i els polígons d'habitatges).

En segon lloc, respecte a la política de sòl es manté proposar la modificació de la llei estatal sobre valoració del sòl flexibilitzant el procés d'obtenció de sòl i valorant els preus de qualificació urbanística actual (no futura) per promoció d'interès públic, impulsar el planejament amb reserva de sòl per habitatge protegit (mínim 25%), i requerir la disposició de sòls en desús de titularitat dels governs supramunicipals mitjançant la gestió delegada municipal.

En tercer lloc, pel que fa a la promoció de l'habitatge assequible es tindrà en compte l'impuls prioritari als programes d'habitatge de lloguer públic, les noves mesures d'ajuts directes i de tractament fiscal, la nova figura d'habitatge assequible per a grans ciutats (preu taxat), la modificació de les normatives urbanístiques d'acord amb les noves realitats de les llars de Barcelona i l'àmbit metropolità urbà, l'aplicació de mesures de qualitat i sostenibilitat en l'edificació, rehabilitació i projectes d'urbanització, la prioritat màxima al programa de mediació i rehabilitació en àmbits urbans consolidats per facilitar la posada al mercat de pisos existents, i l'elaboració de la Memòria Social d'Habitatge en els nous instruments de planejament

En quart lloc, en relació amb l'Orientació i Serveis a la Ciutadania preveu la informació, assessorament i gestió de processos relacionats amb l'àmbit de l'habitatge a Barcelona a tots els ciutadans i ciutadanes, el desplegament d'Oficines d'Habitatge a Barcelona, la coordinació de les metodologies i els processos d'adjudicació i accés a l'habitatge a través del Registre Municipal d'Accés a l'Habitatge i el Pla de suport de l'accés a l'habitatge, per a col·lectius amb dificultats per accedir directament al mercat, entre d'altres.

En aquest context, és necessari remarcar el potencial de promoció d'habitatge contemplat al Pla d'Habitatge de Barcelona 2004-2010 i que es concreta en les dades de la taula de la pàgina següent.

	Total habitatges 2004-2010 ¹		Habitatges de protecció i/o assequibles 2004-2010	
Rehabilitació d'habitatges i mobilització	8.000	32.000	—	12.000 ²
Nous habitatges en àmbits urbans consolidats	13.000	15.000	—	—
Nous habitatges en àmbits nou planejament aprovat	15.000	17.000	5.000	6.000
Nous habitatges en àmbits planejament en tràmit i/o estudi	8.000	10.000	2.000	3.000
Nous habitatges en barris de transformació i planejament pendent	14.000	18.000	5.000	8.000
Programa d'habitatge dotacional ³	7.000	8.000	7.000	8.000
Total	65.000	100.000	19.000	37.000

1 Habitatges (lliures o protegits i/o assequibles) acabats o en construcció iniciada, de promoció pública o privada, en règim de lloguer o de venda.

2 Nou parc d'habitatge assequible i mobilització habitatges buits, vinculat a les polítiques de rehabilitació dels nous Plans d'Habitatge de l'Estat i la Generalitat.

3 Inclou habitatges per a joves, apartaments amb serveis per la gent gran, residències d'estudiants i residències assistides.

En el període 2004-2007 es preveu un potencial de promoció de 10.000 nous habitatges protegits i/o assequibles (públics o privats) i l'aportació de 435 milions d'euros dels pressupostos municipals d'inversió.

En relació amb la proposta presentada pel grup d'establir un sistema de control de les segones transmissions dels habitatges per evitar l'apropiació privada de les plusvàlues, cal assenyalar que, tot i que aquest control s'escapa a les competències municipals, s'està treballant conjuntament amb la Direcció General d'Habitatge de la Generalitat per

estudiar la possibilitat de la no desqualificació dels habitatges o, altrament dit, la qualificació de protecció per la vida útil de l'edifici.

En aquest mateix sentit, puntualitzar que des de l'any 1992, el Patronat Municipal de l'Habitatge introdueix a les seves escriptures de compravenda un dret de tempteig i retracte per 10 anys i des de l'any 2001 un pacte de venda amb carta de gràcia per un termini de 20 anys.

A part d'això, des del Patronat Municipal de l'Habitatge s'ha començat a treballar en la definició d'un Registre Únic Municipal per accedir a un habitatge protegit (inclòs en el Pla de l'Habitatge de Barcelona 2004-2010). La seva definició s'ha de situar en el marc del Consorci de l'Habitatge de Barcelona i en col·laboració amb la Direcció General d'Habitatge de la Generalitat.

Amb l'objectiu de minimitzar el cost social de les transformacions urbanístiques, el Patronat Municipal de l'Habitatge està fent un esforç en aquest sentit que es concreta en l'atenció personalitzada i "in situ" de la remodelació del Bon Pastor, a part d'altres actuacions similars en altres punts de la ciutat.

En relació amb altres propostes presentades pel grup respecte a l'elaboració de línies i programes d'habitatge a la ciutat, són especialment rellevants les aportacions del grup tant al Pla d'Habitatge de Barcelona 2004-2010 com al Pla General pel Dret a l'Habitatge 2004-2007 de la Generalitat de Catalunya, ja que ambdues propostes han estat debatudes pel grup durant les sessions de treball d'aquest curs.

Igualment, cal assenyalar que l'experiència i el bagatge del grup durant aquests anys serà una bona base per a la creació del Consell d'Habitatge Social previst en el Consorci d'Habitatge.

Finalment, cal assenyalar que les actuacions de la Generalitat de Catalunya per a l'elaboració del Pla General pel Dret a l'Habitatge 2004-2007 i la creació del Ministerio de la Vivienda a nivell estatal demostren la prioritat del tema de l'habitatge en les agendes polítiques actuals. Les dades de previsions de creació d'habitatge social per al període 2004-2007 aposten clarament per la creació d'habitatges. Així, d'una banda, el Ministerio de la Vivienda preveu 180.000 habitatges subvencionables a l'any i l'adequació normativa sectorial en sòl i habitatge i en matèria fiscal. De l'altra, la Generalitat de Catalunya preveu la construcció de 42.000 habitatges assequibles i una nova Llei d'habitatge i reforma de la Llei d'urbanisme.

INFANTS I FAMÍLIES

Desplegar un pla d'atenció a la infància ampli i global en el marc del Consorci de Serveis Socials.

Garantir que el pla integral de suport a la infància i l'adolescència de Catalunya contempli l'experiència de les diferents organitzacions d'aquest àmbit.

Crear dins del Consell el grup de treball d'Infància i el grup de treball de Famílies.

Ampliar la difusió dels informes de l'Observatori de la Infància.

Ampliar el suport als professionals que treballen en l'àmbit escolar i de lleure.

Recomanacions i propostes 2003

El grup va iniciar el seu treball presentant el programa municipal per a les famílies 2002-2004, es va discernir sobre els seus continguts i es van fer diverses consideracions a fi i efecte que es tinguessin en compte en la redacció final del programa.

A la vegada es va valorar que la posada en marxa del Consorci de Serveis Socials possibilitarà un millor i més ampli desplegament d'un programa per a les famílies.

També es va manifestar que el grup considerava que era important que fos consultat. Tot i que aquest programa està adreçat a les famílies, conté uns aspectes més transversals. Es va afirmar que calia que es desenvolupés el programa específic per a la infància, ja que encara que la família és un element molt important per a aquesta, també se li ha de donar entitat per si mateixa. En aquest sentit es va estar d'acord en el que ja es plantejava en el mateix programa i es va fer la següent proposta:

- Que el Consell Municipal de Benestar Social creï dos grups de treball diferents: el grup de treball d'Infància i el grup de treball de Famílies. Aquests dos grups de treball, tot i que seran diferents, seran complementaris i transversals.

Es va dedicar una sessió a comentar i debatre l'informe elaborat i la funció de l'Observatori de la Infància i es va establir la següent proposta:

- Ampliar la difusió d'aquest informe i facilitar l'accés a l'Observatori als agents que treballen l'àmbit de la infància i les famílies.

Com ja es va posar de manifest el curs passat, el grup d'Infància i Famílies d'aquest Consell va tenir interès a reflexionar sobre el Pla integral de suport a la infància i l'adolescència de Catalunya.

En el debat i reflexió que es van dur a terme, el grup destaca les idees següents:

- S'assenyala que, més que un pla integral, es presenta primordialment un recull/catàleg d'allò que ja s'està duent a terme.
  - Es considera que el Pla no té en compte de manera integral l'àmbit de l'educació i els infants.
  - Preocupa que els aspectes de salut mental i infància no estiguin prou desenvolupats, i també que no es garanteixi la continuïtat del desenvolupament dels programes necessaris.
- Es demana que el Pla integral de suport a la infància i l'adolescència de Catalunya tingui en compte l'experiència i la col·laboració que poden aportar les diverses organitzacions que estan treballant en l'àmbit de la infància i de les famílies.
  - Se sol·licita que s'incrementi la coordinació entre les administracions que treballen en l'àmbit de la infància i de les famílies.

Un cop debatuda la Llei 8/2002, del 27 de maig, de modificació de la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, i de regulació de l'atenció especial als adolescents amb conductes d'alt risc social i com a resum de la reflexió feta entre els membres del grup, es fa èmfasi en els aspectes següents:

- Els recursos existents, que comporten objectius de prevenció, adreçats als menors s'assimilen a aquells que s'utilitzen per als menors infractors ("ratllen" la delinqüència). També es manifesta que continuen mancants recursos de prevenció i de suport a les famílies, per això es considera inadequat i una contradicció –pel risc que s'introdueix– que, formant part d'un estat de benestar social, una llei possibiliti que una família pugui sol·licitar la reclusió del seu fill/a en un centre.

Es proposa fer un catàleg de recursos de prevenció i d'atenció –que consideri tant els de l'Administració com els de la societat civil– i analitzar si s'ajusten a les necessitats existents.

- També es posa de manifest la manca d'educadors/es familiars, educadors/es de carrer, professionals especialitzats de suport dins de l'àmbit escolar i del lleure, en definitiva d'una "infraestructura social" que permeti treballar adequadament. En aquest sentit es proposa augmentar el nombre i el suport als professionals (amb major formació continuada, supervisió...). També es demana que es garanteixi el bon funcionament dels circuits d'atenció, i que tinguin un professional continu eficient.

Després de la presentació del Programa municipal per als infants, es va iniciar una reflexió i un debat, dels quals el grup va fer diversos suggeriments. Entre aquests, es destaca que els aspectes d'intervenció en salut mental i de participació social dels infants estan insuficientment desenvolupats. En aquest sentit, caldria fer propostes sobre recursos i metodologia.

També es destaca la idea que aquest Programa hauria de ser dels infants i no sols per als infants.

- Es manifesta la satisfacció de l'existència d'un Programa municipal per als infants i que s'hagi pogut comptar amb el grup de treball sobre Infants i Famílies. Es demana a l'Ajuntament que continuï comptant amb aquest grup de treball per al desplegament d'aquest programa.
- Es demana que el Programa municipal per als infants passi al Plenari de l'Ajuntament per a la seva aprovació.
- De la mateixa manera que es va plantejar en el Programa municipal per a les famílies, es reitera la necessitat que s'engegui el Consorci de Serveis Socials com a ens que possibilitarà un desplegament d'un pla d'atenció a la infància ampli i global, que tingui en compte la infància des de tots les seus vessants i que especialment prevegi la participació d'aquests.

* * * * *

El Programa d'Actuació Municipal 2004-2007 recull, en els diferents àmbits d'actuació (educació, benestar social...), línies estratègiques que desenvolupen objectius assenyalats al Pla d'infància. Així, des de Benestar Social es proposa fer de Barcelona una ciutat respectuosa i promotora dels drets de la infància i l'adolescència, articulant un espai socioeducatiu potent com a garantia del ple desenvolupament personal dels infants, i de la vinculació d'aquests a processos i valors de solidaritat, i actuant de manera específica amb l'objectiu de prevenir, atendre i superar les situacions de la infància i de l'adolescència en risc.

Durant aquest any 2004, el Departament de Benestar i Família i l'Ajuntament de Barcelona han acordat la creació d'una comissió mixta per tal que el Consorci de Serveis Socials de Barcelona estigui constituït l'any 2005. Aquest ens possibilitarà un desple-

gament d'un Pla d'Atenció a la Infància, així com un PLa de Família, entre altres, amplis i globals tenint en compte la infància des de tots els seus vessants.

En concret, una de les mesures que es deriven d'aquestes línies garanteix l'elaboració d'un Pla d'acció socioeducativa, dotat amb recursos, que inclogui la col·laboració entre tots els serveis personals, per tal d'articular i dotar d'orientació estratègica el conjunt de serveis i recursos d'infància i adolescència, des d'una perspectiva integradora, de promoció, prevenció i atenció. Aquest pla d'acció educativa tindrà, entre d'altres, les prioritats següents:

- Impulsar una xarxa integrada i de proximitat, vertebrada pel sector públic local, de serveis i recursos per atendre la petita infància (0-3 anys) i les famílies.
- Millorar i garantir la detecció proactiva i la intervenció amb infants i adolescents en situació de vulnerabilitat i risc, per mitjà de l'establiment de circuits i protocols consensuats entre els diferents agents institucionals i associatius del territori.
- Millorar la coordinació entre administracions per garantir l'atenció integral als infants i adolescents absentistes.
- Actuar davant qualsevol tipus de violència.

També cal destacar que el programa *A partir del carrer* ha estat una aposta per desenvolupar la intervenció dels educadors de carrer de l'atenció primària des d'una vessant preventiva fonamentada en l'articulació dels diferents agents que detecten situacions de conflicte en un territori (escoles, associacions, entitats, professionals, etc.).

Cal dir que el Programa d'Actuació Municipal 2004-2007 assenyalava les actuacions orientades al desenvolupament del pla de famílies per tal de fer de Barcelona una ciutat on tota la diversitat de projectes familiars i de convivència es puguin desenvolupar en igualtat de condicions i sense riscos de marginació, impulsant el dret a unes relacions familiars i de vida quotidiana de qualitat, per mitjà d'una xarxa de serveis de suport i de polítiques de conciliació i nous usos del temps

Atenent a la demanda d'aquest grup de treball, el Consell Municipal de Benestar Social constitueix un nou grup de treball sobre Famílies que definitivament iniciarà la seva activitat el proper mes d'octubre. Aquest grup neix com un espai de referència per a la participació, la proposta, el debat, l'impuls de xarxes d'acció i el seguiment de les polítiques de suport a les famílies a la ciutat.

Els districtes municipals, així com les diferents organitzacions que treballen per als infants i les famílies, duen a terme diversos projectes i programes. A tall d'exemple, s'assenyalen el Projecte Alerta, del districte de l'Eixample, promogut des del Centre de Serveis Socials Sagrada Família i el Centre de Serveis Socials Dreta de l'Eixample - Fort Pienc, i amb la coordinació amb altres agents del territori implicats en la detecció-atenció d'infants i adolescents (escoles, centres d'atenció primària, centres de salut mental, equips d'assessorament psicopedagògic...) per tal de prevenir i evitar situacions de risc social amb famílies d'escola bressol i alumnes de primària i de l'ESO.

També és destacable la iniciativa del districte de Sants-Montjuïc que ha impulsat la creació de projectes innovadors i de col·laboració entre els professionals del treball social i els d'ensenyament, com el projecte "Estació Oberta", en el que hi participen els serveis socials, el CEIP Perú i l'AMPA del centre. A través d'aquest projecte es treballen aspectes sanitaris, de lleure, educatius, optimització de recursos, etc. Cal fer esment del treball conjunt dels educadors i educadores dels centres de serveis socials d'atenció primària del districte de Sants-Montjuïc i dels educadors del Programa *A partir del carrer* que ha donat fruits importants, com ara el projecte "Xamosia", adreçat a nens i nenes immigrants, de 6 a 16 anys, i amb l'objectiu general d'aconseguir l'adaptació cultural i social del seu territori. També, el districte d'Horta-Guinardó ha organitzat la III Jornada Interxarxes amb la participació de 190 professionals de la infància.

A part d'això, es vol indicar la tasca que Càritas Diocesana de Barcelona duu a terme en l'àmbit de la infància i de la família. La continuació del projecte de suport maternoinfantil a Ciutat Nord i el servei del centre obert per a nens i nenes i del casal d'adolescents a Torre Baró, al districte de Nou Barris són bons exemples d'aquests tipus d'acions.

Pel que fa a la difusió de l'informe 2002 sobre la infància i les famílies als inicis del segle XXI de l'Institut d'Infància i Món Urbà val a dir que s'han realitzat 28 conferències i presentacions en jornades, congressos i cursos a càrrec d'investigadors o col·laboradors del CIIMU. També s'ha fet una jornada específica de presentació i debat sobre l'informe La infància i les famílies als inicis del segle XXI, a la qual van assistir més de 120 persones. Altres activitats organitzades pel CIIMU són els seminaris de recerca internacionals sobre les temàtiques de família, noves tecnologies, immigració, interculturalitat i educació, en els quals s'ha presentat i debatut l'informe amb la participació d'experts i professionals de Catalunya, Espanya, Europa i Sudamèrica.

La resta d'activitats de difusió també han suposat la presència en 17 programes de ràdio i televisió i la publicació de 10 articles en revistes especialitzades i a través de la web del CIIMU s'ha fet una difusió periòdica de les novetats i activitats de l'Institut.

Per tal de facilitar l'accés a l'Observatori als agents que treballen l'àmbit de la infància i les famílies, s'han organitzat grups de discussió amb experts i professionals comptabilitzant un total de 25 sessions amb grups de discussió en què hi han participat un total de 93 professionals.

Finalment, i amb l'objectiu d'ampliar el suport a professionals que treballen en l'àmbit escolar i de lleure, els districtes de la ciutat programen diferents actuacions. Per exemple, "Adults amb fills a càrrec": Grup d'ajuda mútua format per dones amb problemàtiques similars i/o comuns; Grup de "Cuidadors" a la Zona Franca: Grup de dones que utilitzen el suport mutu com a eina per superar les situacions d'angoixa que provoca la cura dels familiars grans i/o disminuïts; Grup "Noies adolescents" al Poble Sec: Dones de 13 a 16 anys en situació de risc. Treball preventiu d'inserció social i integració amb la comunitat; "Prevenir tot jugant". Grup de treball amb noies del Poble Sec; "Compañeros": El joc com a eina de prevenció al territori de Sants-Hostafrancs i La Bordeta; "Al Salir de Clase". Grup de treball preventiu dels territoris de Sants que treballen la integració al territori de les noies adolescents.

POBRESA

Fer aportacions al Pla municipal per a la inclusió social.

Creació de l'Observatori de la inclusió social i establir indicadors senzills que s'anticipin a l'aparició de situacions crítiques.

Potenciar línies d'intervenció que evitin les situacions de pobresa que afecten especialment les dones.

Recomanacions i propostes 2003

Com a perspectiva general el Pla d'Inclusió ha semblat força interessant, i es destaca la seva voluntat de transversalitat que obliga a una activitat de conjunt de tots els serveis de l'Ajuntament i que considera les diferents vies que poden portar cap a l'exclusió social.

En el debat han sorgit algunes preocupacions per part dels membres del grup que volem transmetre com a aportacions.

- En primer lloc, la necessitat que les administracions públiques garanteixin, mitjançant les polítiques adequades, l'acompliment dels drets ciutadans bàsics. Un bon punt de partida podria ser la Carta Europea i la Carta de Salvaguarda dels Drets Humans de la Ciutat. Tot i això, el que es vol manifestar és que hi ha d'haver una carta on quedin reconeguts uns drets socials i no només civils, econòmics, polítics...
- En segon lloc, la preocupació que un pla genèric d'inclusió difumini les polítiques orientades a eliminar la pobresa extrema, com és el cas de la població sense sostre.
- En tercer lloc, insistir que cal augmentar substancialment la partida pressupostària dedicada a la inclusió, si aquesta és, com entenem que ha de ser, una prioritat bàsica de la política municipal.

- En quart i darrer lloc, realitzar una tasca de sensibilització social sobre els problemes socials que afecten les persones, i els costos socials que generen l'exclusió. També es manifesta la necessitat d'una intervenció col·lectiva per eradicar l'exclusió, implicant a totes les administracions i la ciutadania.

S'ha dedicat una sessió a discutir l'informe sobre la pobresa a Barcelona, així com l'Observatori. L'avaluació del grup és també en aquest cas positiva, tant del treball fet, que constata les dificultats d'estudiar el tema en l'estat actual de la informació estadística disponible, com de les propostes de treball i d'elaboració d'un observatori de la inclusió.

- Com a suggeriment del grup es proposa que, conjuntament amb la creació de l'Observatori, que ha de permetre estudiar amb detall les situacions i processos d'exclusió social –a fi d'elaborar polítiques d'inclusió ben orientades i entendre millor els processos que generen exclusió i pobresa– caldria també comptar amb un indicador senzill que permetés anticipar l'aparició de situacions crítiques i permetés adequar els recursos (per exemple, en els pressupostos municipals) per fer-hi front. Suggestim que dades com la variació de les taxes d'atur, o l'increment de l'empadronament d'immigrants, o la taxa de variació de les persones que demanen ajut als serveis socials (i d'altres a determinar per una comissió tècnica) serveixin per elaborar aquests indicadors.

El grup va dedicar dues sessions al tema de dona i pobresa, les conclusions de les quals es poden resumir en els apartats següents:

- La pobresa té un vessant femení que deriva de la posició social que ocupen les dones en l'estructura familiar i en el mercat laboral. Una i altre estan interrelacionats i s'expressen, entre altres coses, en el menor accés de les dones als recursos monetaris: o directament no tenen ingressos propis o sovint quan en tenen aquests són reduïts. Per altra banda les dones segueixen ocupant-se del gruix de l'activitat domèstica i això no solament condiciona la seva posició en el mercat laboral, sinó que dificulta determinades accions d'inserció (per exemple, l'assistència a cursos de formació). Per a les dones adultes, la ruptura de la unitat familiar (separació, divorci, viduitat) sovint porta a situacions properes a la pobresa.
- Les situacions de pobresa femenina en situacions de crisi familiar (incloent emigració) comporta un xoc afectiu molt gran que afecta les possibilitats d'inserció i que requereix un suport ampli de professionals i de la col·lectivitat.
- La majoria de dones tenen hàbits i recursos culturals que donen una gran capacitat de gestionar les situacions de pobresa i de fer front a una situació on sovint els homes fracassen. Per això la pobresa femenina poques vegades acaba en situació de sense sostre i resta sovint com una pobresa "amagada".

De tot això, el grup suggereix algunes línies d'intervenció, les quals bàsicament estan focalitzades en les situacions que pateixen les dones, però, val a dir, que en molts casos són també aplicables als homes.

- Portar a terme polítiques de rendes que comportin que totes les dones puguin obtenir fonts autònomes de subsistència, amb independència del seu estatus familiar (en la línia de les propostes realitzades l'any anterior).
- Potenciar polítiques de mercat laboral orientades a promoure la presència permanent de les dones i l'obtenció de llocs de treball amb condicions adequades (salari, jornada laboral, etc.) per garantir una vida social autònoma.
- Impulsar polítiques orientades a canviar els rols d'homes i dones en el treball domèstic, potenciant el valor positiu que tenen molts dels sabers tradicionals de les dones, amb l'objectiu tant de canviar l'escala amb què es mesuren les activitats laborals, com el de generalitzar hàbits i coneixements útils per al desenvolupament de la vida quotidiana i de participació en les xarxes socials de la comunitat.
- Dissenyar i dur a terme polítiques de suport psicològic i social a dones que requereixen un nou procés d'inserció, polítiques que incloguin els terminis de temps adequats per permetre superar xocs emocionals i entrar en la vida laboral (adaptades a les circumstàncies de cada cas: maltractaments, immigració, etc.).
- Portar a terme polítiques d'inserció que tinguin en compte els recursos monetaris i de serveis que permeten afrontar els processos de formació i d'inserció, i que es trobin a l'abast espacial i temporal de les seves necessitats.
- Potenciar les xarxes de relació i d'atenció social als barris, que permetin donar suport al desenvolupament de l'autonomia de les dones, i al foment de l'ajuda mútua.
- Millorar les pensions de viduïtat per a les dones grans.

* * * * *

En resposta a les propostes d'aquest grup, cal assenyalar El Departament de Benestar i Família, de la Generalitat de Catalunya, atenent les recomanacions de la Comissió de la Comunitat Europea, de la cimera de Niça del 2000 i les directrius bàsiques del Pla nacional d'acció per a la inclusió social del regne d'Espanya, va impulsar, l'any 2003, la publicació del Decret de creació de la Comissió Rectora del Pla d'acció per a la inclusió social a Catalunya 2003 – 2006 que ha de desenvolupar-se com a continuació del Pla integral de lluita contra la pobresa i l'exclusió social. El Pla d'acció per a la inclusió social a Catalunya 2003 – 2006, amb caràcter interdepartamental, ha de primar l'acció preventiva i ha d'intervenir en els àmbits d'acció transversal següents: interculturalitat, societat de la informació i noves tecnologies, sostenibilitat, dona i cultura de la pau, així com els eixos de coordinació, participació, desenvolupament comunitari i corresponsabilitat.

L'Ajuntament de Barcelona seguint el marc europeu del Pla d'acció per a la inclusió social ha elaborat el Pla municipal per a la inclusió social, que es planteja com una estratègia integradora i participativa per abordar el fenomen de la desigualtat, la pobresa i l'exclusió social de forma transversal. Posa l'èmfasi en els eixos de desigualtat i de l'accés als drets socials i treballa per la inclusió social, i aborda de forma integral els fenòmens de pobresa i els mecanismes que generen exclusió social.

Aquest pla planteja una nova manera d'actuar per fer més efectiva, participativa i responsable la inclusió, així com aconseguir una ciutat més integradora, que redueixi els factors de risc que promouen els processos d'exclusió social i permeti una millor inserció i qualitat en l'atenció a les persones i col·lectius en situació d'exclusió social.

El Pla contempla les següents línies estratègiques i les accions que se'n deriven:

- Impulsar i garantir l'accés als drets socials i de ciutadania: El compromís de la ciutat vers la inclusió està en garantir l'oferta més gran possible d'oportunitats per a que tots els ciutadans i ciutadanes puguin accedir a determinats drets.
- Impulsar el coneixement de les situacions d'exclusió/inclusió a la ciutat.
- Promoure la integració de polítiques i el treball transversal: Crear el marc municipal apropiat per l'abordatge transversal d'una política per a la inclusió social i que faciliti l'articulació d'estratègies d'inclusió de la ciutat amb totes les àrees i sectors implicats.
- Impulsar mesures proactives per avançar en l'objectiu de Pobresa Zero a la ciutat. Aquestes accions han de contemplar tant la transferència directa de prestacions econòmiques com la provisió de serveis que permetin la cobertura de necessitats bàsiques.
- Impulsar accions positives orientades a les persones i col·lectius en situació d'exclusió: Garantir l'atenció a les situacions d'exclusió severa, impulsant un nou pla específic per a les persones sense sostre i en situació de pobresa intensa, que millori i amplii els recursos de què ja disposa l'Ajuntament de Barcelona, en col·laboració amb les entitats de pobresa de la ciutat.
- Promoure la participació social i comunitària: Generar aliances estratègiques amb les entitats i organitzacions de la ciutat i dels territoris per construir un projecte comú de ciutat "Barcelona Inclusiva" liderat per l'Ajuntament.

En el context participatiu que està vivint la nostra ciutat, el Pla planteja un repte molt important basat en la promoció de la participació social i comunitària amb l'aprofundi-

ment i la innovació de les xarxes participatives i en els processos de corresponsabilització per un projecte de ciutat inclusiva. Així, el Pla ha estat el resultat d'un ampli procés participatiu amb tots els agents que intervenen en el tema de la inclusió social, especialment el grup de treball sobre Pobresa i la Comissió Permanent del Consell Municipal de Benestar Social, els quals han fet diverses aportacions i suggeriments que s'han anat incorporant. En aquest sentit, valorar els que fan referència a l'aprofundiment en els models de cooperació entre el govern local i el sector mercantil per tal de construir veritables xarxes de serveis plurals; l'impuls d'estratègies de cooperació i corresponsabilització de les empreses en el marc de la gestió ètica i la responsabilitat social; la potenciació de l'acció comunitària territorial com a forma de corresponsabilització de la ciutadania i de les entitats en el projecte ciutat inclusiva i la construcció d'una Xarxa d'acció per a la inclusió social.

A més, cal assenyalar que durant aquest període s'han continuat desenvolupant i ampliant els programes existents adreçats a les persones amb situació de greu exclusió social. Així, en la línia de realitzar actuacions integrades que incloguin l'acció social en els processos de regeneració urbana, s'ha dut a terme el Programa de Can Tunis, en la doble vessant de real·lotjament familiar i d'integració social.

Per tal de reforçar la Renda Mínima d'Inserció (PIRMI) com a instrument d'integració i lluita contra la pobresa, des dels serveis socials s'ha treballat per la tramitació electrònica, a fi d'agilitzar la seva gestió, i també s'ha posat en marxa una Comissió per a l'anàlisi i propostes d'intervenció amb persones amb trastorns mentals perceptores de RMI.

S'han ampliat les places de la xarxa de menjadors socials mitjançant concert de places amb la iniciativa social oferint més àpats diaris, sopars per adults i àpats a famílies sense sostre amb menors a càrrec. S'ha elaborat un estudi sobre la distribució d'aliments pública-privada (menjadors, lots, tiquets restaurants, tiquets supermercats, menjadors gent gran i àpats a domicili) per tal de millorar el coneixement, facilitar informació als professionals que utilitzen aquests recursos i millorar la planificació a la ciutat.

Per tal de millorar la xarxa pròpia de serveis adreçats a persones sense sostre i en situació extrema d'exclusió social (centres residencials temporals, centres de dia, serveis de detecció, serveis d'atenció, serveis de dutxes i rober, serveis d'alimentació) i ampliar-la amb places i serveis concertats amb entitats de la ciutat, s'han ampliat els serveis de detecció i atenció en medi obert, s'ha ampliat l'equip de tractament social a famílies, així com el servei de dutxes i robes. Pel que fa a les places del Dispositiu d'Acolliment Hivernal, s'han adequat les activitats del Centre de Dia Meridiana a les necessitats dels usuaris i s'ha invertit en infraestructura per tal d'adequar els espais.

Així, els pressupostos de l'Ajuntament del 2003 van augmentar en 170.000 euros la partida per fer front al pagament d'hotels i pensions per a persones sense sostre (un 47,22% més). Els contractes del SIS, del Centre de Dia, de l'Acolliment Hivernal, i del Servei de dutxes i rober ha augmentat un 8,50%.

Des dels districtes de la ciutat existeixen diverses accions, projectes, plans i programes amb objectius per abordar la inclusió social. Per citar-ne alguns, es pot fer referència al Pla comunitari del barri de Sant Antoni que té com a objectius principals crear una xarxa solidària i treballar per la corresponsabilitat real entre la ciutadania, les entitats i associacions i l'Administració.

En la línia d'impulsar el coneixement de les situacions d'exclusió/inclusió a la ciutat i establir un sistema d'informació i coneixement de les situacions d'exclusió social a la ciutat i de l'evolució de l'accés als drets socials, s'ha creat l'Observatori de la Inclusió Social en el marc de l'Observatori Barcelona, amb la presentació pública de l'*Estudi sobre Pobresa i exclusió social a la ciutat de Barcelona*, a finals de 2003.

En la línia d'aprofundir en la cooperació entre els diferents agents del territori, cal fer referència al projecte B³ promogut per l'Associació Barcelona per l'Acció Social, presidida per l'Ajuntament de Barcelona, i que té com a objectiu fomentar la cultura de col·laboració entre el sector públic, agents socials i agents econòmics de la ciutat de Barcelona, constituint-se com a instrument de gestió i canalització de la col·laboració entre les empreses i el teixit i iniciatives socials, per incrementar el benestar global de la ciutat.

Durant l'any 2003 el projecte B³ ha estat present en algunes accions significatives, com per exemple la col·laboració en l'organització del curs "El Mecenatge social i la col·laboració entre organitzacions no lucratives i empreses", emmarcat en els cursos d'estiu de Fundació EMI-IQS-Universitat Ramon Llull, la participació en la XI Conferència Anual de Ètica, Economía y Dirección, organitzada per ESADE, la participació en el projecte europeu BETSI d'identificació de bones pràctiques en responsabilitat social empresarial (RSE) i recerca d'estratègies de col·laboració entre empreses, administració pública i teixit social.

Des del B³, també són remarcables altres accions de col·laboració com l'acord amb l'Associació Ateneu Informàtic-projecte "Mou el Xip" per proveir de material informàtic a entitats socials de Barcelona, l'acord amb l'Associació Catalana de Perruquers i Esteticistes Professionals per cursos de formació en perruqueria, les col·laboracions de l'empresa EATON Livia amb la Fundació Arrels, Centre de Dia El Caliu (Càritas) i Programa Roba Amiga, la col·laboració en l'organització del Dia de la Solidaritat dels

Laboratoris Novartis, gestionant la col·laboració amb Fundació PRISBA i IRES, la col·laboració entre el Laboratori de Salut Pública i l'entitat Esclavas de María Inmaculada amb la donació d'aliments i altres.

De la proposta feta pel grup de treball sobre Pobresa en el sentit d'impulsar polítiques que tinguin en compte les variables dona i pobresa, una línia del Pla municipal per a la inclusió social, té en compte especialment la intervenció relacionada amb els sectors de població en situació d'exclusió social proposant millorar el conjunt d'accions transversals i de serveis d'inclusió, incorporant els paràmetres estructurals que més hi incideixen: gènere, edat, discapacitat, origen i estructura de les llars. En concret quan es parla de les dones i l'exclusió social es manté que cal introduir la perspectiva de gènere i definir estratègies específiques per atendre i prevenir les principals situacions de risc de pobresa i/o exclusió social que pateixen les dones (amb càrregues familiars, vídues, dones soles...).

Val a dir que aquests temes es recullen també des del Pacte per l'Ocupació 2004-2007 en el sentit de fer realitat la paritat en la participació equitativa de dones en els programes per a l'ocupació i la creació d'empreses. D'aquesta manera, l'any 2003, de les 24.901 persones usuàries participants, en els programes per a l'ocupació de Barcelona Activa, el 57,7% van ser dones i el 50,3% de les persones ateses en els programes d'acompanyament a les persones emprenedores també van ser dones.

Cal indicar que Barcelona Activa té previst realitzar enguany, a més dels programes generals, un programa de foment de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en sectors emergents com el de la prevenció de riscos laborals i en ocupacions on les dones estan subrepresentades com, per exemple, en el sector del taxi.

En el marc de projectes subvencionats pel Fons Social Europeu, Barcelona Activa està contemplant la realització durant el període 2004-2005 d'un programa d'inserció socio-laboral específicament adreçat a dones víctimes de maltractaments físics i psíquics. El programa actuarà de forma coordinada amb els punts d'informació i atenció a les dones (PIADS) i es preveu dissenyar itineraris flexibles i personalitzats d'inserció.

Des dels diferents districtes de la ciutat s'executen accions i projectes al voltant del tema de dona i pobresa. Així, per exemple en el districte de Sants-Montjuïc es durà a terme una experiència de treball en xarxa per a la inserció laboral d'unes 40 dones gitanes, per tal d'incrementar la seva autonomia i integració en el mercat laboral normalitzat. En la implementació d'aquesta experiència hi participaran conjuntament l'Associació Gitana d'Hostafrancs, el Consell Municipal del Poble Gitano, el districte de

Sants-Montjuïc i Barcelona Activa. També cal assenyalar el projecte "El Cafè de les Dones", al territori del Poble Sec: grup d'ajuda mútua amb diferents objectius emmarcats en la inserció social de les dones.

En la línia de millorar les pensions de viduitat de les persones grans, el 2003 el Govern de la Generalitat de Catalunya va establir el Pla d'ajuts complementaris a les pensions de viduitat amb l'objectiu de millorar la situació de les persones pensionistes i minimitzar la pèrdua de capacitat econòmica d'aquest col·lectiu derivada de la diferència de l'IPC de Catalunya i el de la resta de l'Estat. Aquest Pla ha representat per l'ICASS la gestió de la concessió d'un ajut de caràcter únic i extraordinari per a les persones titulars de pensions de naturalesa no contributiva i la concessió d'ajuts complementaris a les pensions de viduitat del sistema de Seguretat Social.

PREVENCIÓ

Promoure un pla general de prevenció.

Recomanacions i propostes 2003

En sentit estricte, la prevenció equival a advertir els aspectes negatius de les relacions socials per impedir-los o evitar-ne els efectes. Des de la perspectiva social, prevenir inclou avançar-se a una situació o esdeveniment, principalment pel que fa als seus efectes negatius. Aquest desig d'avançar-se a una situació o problema es fonamenta en el convenciment que tota política social hauria de ser, per definició, més preventiva que de tractament dels problemes derivats de la convivència.

Des d'aquesta sensibilitat, el grup de prevenció del Consell de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona vol contribuir a les polítiques preventives globals. Pensem que només amb racionals polítiques preventives estarem en situació d'afirmar que defensem els drets humans de tots els ciutadans i ciutadanes que viuen a Barcelona. Les famílies, les institucions educatives i els serveis socials tenen la principal responsabilitat del progrés i de la dignitat humana. Però en realitat, si la família, l'educació i els serveis socials volen assolir i aconseguir els seus objectius han de respondre a una concepció preventiva. Només així les necessitats emergents seran detectades i podran ser correctament tractades. Des d'aquesta perspectiva fem, doncs, les propostes següents:

- Atès que segons l'article 25 de la Declaració Universal del Drets Humans tota persona té dret a un nivell de vida que li asseguri, a ell i la seva família, la salut, el benestar, l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris per al seu desenvolupament, i tenint present que ens troben davant una nova generació de drets i una societat que es defineix pel canvi, cal dissenyar polítiques de prevenció social noves, racionals i creatives.
- Les polítiques de prevenció han de tenir com a objectiu minimitzar i eliminar els factors individuals, familiars, socials i culturals que contribueixen a la marginació i a l'exclusió social. Prevenir implica detectar i diagnosticar les causes de l'exclusió, prevenir és conèixer les causes primàries dels comportaments socialment incorrectes. Per això les estratègies preventives han de començar amb unes polítiques socials adequades que evitin la discriminació i promoguin la responsabilitat i l'autoestima.
- Si la finalitat de les polítiques socials és eliminar les situacions de marginació, així com aconseguir la justícia social i assolir una millora de la qualitat de vida de la ciutadania, les polítiques socials

integrades han de buscar no només el tractament i la solució dels problemes de desajustament i desequilibris socials. S'ha d'actuar també des de la perspectiva i donar màxima importància a la prevenció de les situacions d'injustícia i desequilibri social. La polèmica entre prevenció i tractament és, en termes reals, un fals problema. Sense prevenció de les causes, les polítiques socials perden part de la seva racionalitat, ja que tota política social és preventiva o deixa de ser política.

- La política social adquirirà el seu autèntic espai quan, per mitja de les estratègies de prevenció de causes i de les tècniques de tractament sigui capaç de detectar, al més aviat possible, les necessitats de la ciutadania. Convençuts, doncs, de la importància de la prevenció com a recurs de protecció dels drets de tots els ciutadans i ciutadanes de la nostra ciutat, pensem que les administracions haurien de ser especialment sensibles davant el que podríem anomenar les polítiques globals de prevenció.
- És evident que vivim en una societat global i complexa. Per tant, no té prou sentit donar explicacions parcials i simplificades d'una realitat múltiple i diversa. No oblidem que una excessiva simplificació d'una realitat global no ajuda al coneixement d'aquesta realitat. Sembla oportú, doncs, dedicar més atenció a les polítiques globals de prevenció, ja que incidint en la gènesi del problema podem evitar que el seu tractament sigui més costós i més ineficaç. La prevenció ha de començar per ser general i inespecífica, però al mateix temps ha d'incidir en problemes concrets. Ha de ser també, per tant, prevenció específica.
- Atès que la societat és global i complexa, un pla general de prevenció ha de ser sistèmic i responsabilitat de l'administració i dels agents que intervenen en l'àmbit dels serveis socials, educatius, penals... El ciutadà i els seus problemes derivats de la convivència no poden ser destriats per ser competència d'una administració o altra. Són problemes que cal solucionar de la manera més racional i justa possible. En conseqüència, el pla de prevenció global per la ciutat de Barcelona que proposem hauria de dissenyar-se amb la col·laboració de les administracions, les universitats, les associacions i els col·lectius.
- La prevenció té valor transversal. Pot considerar-se una atenció social polivalent, d'emergència i especialitzada, així com un factor de cooperació i de suport a les entitats d'atenció social i educatives. La prevenció és una estratègia que incideix de manera significativa en el benestar de la ciutat. Pensem que la creació de consorcis previstos a la Carta Municipal de Barcelona facilitarà la posada en marxa de la nostra principal proposta: la implementació d'un pla general o global de prevenció. Si no fem cas del que es pot preveure, serem culpables del poc èxit d'algunes de les nostres polítiques socials.
- La cohesió social, la convivència, la participació, la normalització, la diversitat cultural, l'accés als serveis i prestacions de tota la població, la justícia social i la justícia legal... són instruments de prevenció social i, alhora, arguments a favor de la creació d'un observatori de la prevenció. Aquest observatori ha de respondre al perfil d'un observatori social capaç de tenir una visió global de les causes dels problemes emergents des d'una perspectiva sistèmica i transversal.

- Com s'afirma en el Llibre Blanc dels Serveis Social d'Atenció Primària de Barcelona, impulsat per l'Associació Barcelona per l'Acció Social, l'antecedent de la qual va ser el Pla Integral de Serveis Socials, cal incidir més en la prevenció. En una societat del coneixement i en una societat de xarxes com és la ciutat de Barcelona, sembla evident que un observatori de la prevenció ha de treballar des d'una estratègia de xarxa de xarxes. Només així podrem facilitar i orientar, des d'una perspectiva global i de manera transversal i proactiva, les polítiques socials. És a dir, podrem avançar-nos al canvi, facilitar la innovació i crear les condicions per al canvi.
- Si, com es diu en el Pla Integral de Serveis Social, la prevenció és "el procés d'intervenció social que, amb l'objectiu últim de millorar el benestar i la qualitat de vida de les persones o sistemes humans, incideix en els factors associats o implicats en la gènesi de diferents problemàtiques socials (...) per tal de preveure, evitar o disminuir la seva aparició", un pla global de prevenció, en els barris i en la comunitat, ha d'incloure àmbits tan aparentment allunyats com són, per exemple, la prevenció en el lleure, en l'esport, la prevenció sanitària, la prevenció en l'educació, la prevenció enfront del conflicte, la violència entre iguals i de gènere, etc. El present ha de servir per preveure el futur.

* * * * *

Algunes de les propostes presentades pel grup de Prevenció, es recullen en les línies del Programa d'Actuació Municipal 2004-2007 en el sentit de millorar el coneixement de la realitat social de la ciutat a partir dels treballs que es despleguen de la Taula de Prevenció de Barcelona. Això permetrà elaborar el Pla de Seguretat i de Prevenció de Barcelona, el qual haurà de contemplar aquelles intervencions de caràcter universal, és a dir d'aplicació general a la ciutat, junt amb aquelles d'específiques per a cadascun dels districtes.

D'aquesta manera, la Taula de Prevenció de Barcelona comptarà amb la presència dels departaments municipals que intervenen de forma proactiva o reactiva en les polítiques de prevenció. Hi seran presents, com a mínim, les regidories d'educació, de benestar social, d'urbanisme, de serveis urbans i medi ambient, de joventut, de la Guàrdia Urbana i de salut, essent les secretàries tècniques de prevenció les referents de la Taula als districtes municipals. En aquest marc s'elaborarà el Mapa de la Prevenció de Barcelona, que permetrà assolir un alt coneixement de les accions i serveis de prevenció que es realitzen a la ciutat.

Està previst posar en marxa l'Observatori de la Seguretat de Barcelona com una eina de prospectiva social que permeti l'elaboració de polítiques d'anticipació al conflicte i de prevenció. Aquest Observatori treballarà coordinadament amb l'Observatori Social de Barcelona.

A més a més, existeixen iniciatives en curs als diferents districtes de la ciutat en les que també s'aborda l'objectiu de la prevenció. En aquest sentit es vol fer especial èmfasi al Programa *A partir del Carrer* del Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona que significa una ampliació de les polítiques de prevenció i de promoció social adreçades als adolescents i als joves de la ciutat de Barcelona. Aquest Programa contacta proactivament amb els joves i adolescents que han fet del carrer un espai significatiu de relació, es dissenyen actuacions individuals, grupals i comunitàries en funció de les necessitats que es detecten, dels interessos i de les motivacions dels joves i es tenen en compte les potencialitats de cada territori.

Igualment, l'abordatge professional contempla sempre actuacions que facilitin el desenvolupament integral dels adolescents i els joves, per això té en compte àrees com l'escolar, la laboral, el lleure, la salut, la promoció i la participació social. Tot i definir el Programa com a preventiu i de promoció social, cal remarcar que dóna prioritat a l'atenció d'aquells adolescents i joves que per qualsevol motiu es troben en situació de més vulnerabilitat. Enguany s'està treballant amb 2.069 joves, dels quals, 436 reben en seguiment personalitzat.

Per la seva finalitat i pel tipus de metodologia participativa que s'utilitza, així com per l'abordatge transversal de les problemàtiques que es detecten, es pot considerar que el Programa s'ha assajat i s'ha validat com a bona pràctica exemplificadora de política global de prevenció.

Pel que fa a temes vinculats en sentit ampli a la prevenció, aquest grup de treball va demanar fa dos anys l'elaboració d'unes pautes de convivència i civisme a la ciutat. Enguany, l'Ajuntament de Barcelona, preocupat pel civisme a la ciutat, ha promogut el Pla per a la promoció del civisme a Barcelona, de manera que es pugui aprofundir en la responsabilitat de les ciutadanes i els ciutadans envers l'entorn en què viuen i en què es relacionen, en el comportament de les persones i en la interacció i la col·laboració amb l'acció municipal per fer de la ciutat un lloc on cadascú pugui fer realitat el seu projecte de vida.

El Pla es basa en cinc línies d'actuació, centrades a informar i sensibilitzar la població, corresponsabilitzar la ciutadania demanant la seva implicació i participació, garantir uns serveis municipals adequats i de qualitat, exercir l'autoritat per garantir el compliment de les ordenances municipals i actuar de manera transversal al si de l'Ajuntament per assegurar que el vector civisme travessi gran part de les seves actuacions.

Pel que fa a la campanya de comunicació, informació i sensibilització, s'ha emès un missatge de conjunt a través dels grans mitjans i aquelles actuacions més específiques a través de fullets, cartells i altres suports adequats segons les diferents accions de sensibilització. L'acció transversal del Pla ha estat adreçada a l'Acord Cívic per la Neteja, el Pacte per la Mobilitat, la Taula del Soroll, el Pla Jove, el Projecte Educatiu de Ciutat i els Consells de participació.

Entenent que promoure el civisme és, en definitiva, promoure els valors de cooperació o solidaritat, s'ha posat l'accent en el treball directe amb les persones i s'ha impulsat la Comissió cívica i una Campanya de voluntariat.

Amb la intenció de fer arribar a tots els sectors de població missatges preventius i cívics, el Projecte Jove 2004-2007 incorpora programes com el de *Barcelona Bonanit* amb accions adreçades a vetllar pel bon ús de la nit per part de la gent jove, aconseguint que aquests siguin participants en la mediació de possibles conflictes.

Als districtes de la ciutat es promouen diversos projectes que també tenen en compte l'objectiu de la prevenció, com per exemple el projecte *Compartim barri*, que es concreta amb un grup de treball al barri de la Zona Franca, del districte de Sants-Montjuïc, i que treballa la inserció sociolaboral de persones amb dificultats, utilitzant la pròpia xarxa social del territori. Al districte de Sant Andreu s'estan fent diferents projectes preventius a la franja del Besòs partint de la participació i del consens amb els diferents agents del territori.

REFUGIATS I ESTRANGERS

Adaptar el SAIER a les noves realitats de la ciutat.

Ampliar la difusió de la Guia Drets i deures de les persones immigrants i Col·lecció Què fer?

Consultar amb el grup de Refugiats i estrangers l'evolució del Pla municipal d'immigració.

Garantir l'accés als programes d'atenció sanitària adreçats als immigrants.

Recomanacions i propostes 2003

Del debat i de les reflexions que s'han dut a terme entre els membres del grup de Refugiats i estrangers, el grup es remet al Pla municipal d'immigració de desembre de 2002, on s'estableix l'objectiu de reforçar el paper de les entitats col·laboradores del SAIER. L'aplicació d'aquest principi al Servei d'Orientació Jurídica del SAIER requeriria l'aclariment de diverses qüestions prèvies:

Si la finalitat del Servei d'Orientació Jurídica del SAIER de donar assessorament i suport legal per a la defensa dels drets dels immigrants ha de limitar-se a garantir la seva acollida o també ha de ser un instrument per a la seva integració.

Si els advocats integrants del servei han de treballar només a títol individual o han de constituir, com a tal servei, un grup de treball que, com a col·lectiu, estudiï i actuï també com a consultor en temes jurídics relacionats amb els objectius del Pla i com a impulsor de l'efectivitat dels drets que les lleis reconeixen als immigrants.

Si només han de ser beneficiaris d'aquest servei els estrangers en situació irregular –que no tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta, excepte davant les sancions administratives– o també poden ser-ho els usuaris residents legals, per defensar determinats drets que els afecten exclusivament com a estrangers, alguns molt vinculats al procés d'integració (com, per exemple, el dret a una vida en família, que la llei garanteix teòricament, i l'Administració dificulta a la pràctica).

En aquest sentit, s'estableixen les següents propostes:

- Es veu necessari considerar que s'impulsi –des de l'administració competent– un torn específic d'estrangeria dins del Torn d'Ofici del Col·legi d'Advocats de Barcelona, que garanteixi una assistència jurídica especialitzada per als immigrants, d'acord amb la normativa vigent (val a dir que aquest servei ja existeix a altres col·legis).
- Es valoren positivament les millores d'atenció gràcies al front office, però se sol·licita que es disminueixi els temps d'espera d'aquelles consultes que estan programades.
- Seguir incrementant els programes del SAIER adaptant-los a les noves necessitats.

Un dels principals objectius de l'Ajuntament de Barcelona es promoure la cohesió, la pluralitat i la integració de tots els ciutadans i ciutadanes. Per tant, la presentació de la Guia Drets i deures de les persones immigrants i de la col·lecció *Què fer?*, editats en els idiomes català, castellà, anglès, francès, àrab, urdu i xinès, idiomes comunitaris i no comunitaris de moltes de les persones que viuen a Barcelona, contribueix a reforçar aquest objectiu.

Així, doncs, la publicació *Drets i deures de les persones immigrants* pretén ser un instrument àgil i rigorós d'informació del marc legal dels estrangers que viuen al nostre país. A més, la col·lecció *Què fer?* dona informació dels recursos, serveis i equipaments que tenim a la nostra ciutat. D'aquesta col·lecció de moment es va presentar els exemplars: *Què fer per empadronar-se*, *Què fer per accedir a la sanitat pública* i *Què fer per aprendre català i castellà*.

- Es demana al Sector de Serveis Personals que s'ampliï i continuï fent una campanya de difusió d'aquestes publicacions, facilitant a les organitzacions que ho sol·licitin el nombre d'exemplars segons les seves necessitats.

Després d'haver estat presentat el Pla municipal d'immigració al grup, es fan les propostes següents:

- Es demana a l'Ajuntament, a la Generalitat de Catalunya i a l'Administració de l'Estat que s'esforcin per arribar a un acord institucional per implementar un pla d'immigració.
- Se sol·licita que s'augmenti la coordinació entre les diferents administracions i els agents socials que treballen el tema dels immigrants.
- Es va valorar positivament que la Ima. Sra. Núria Carrera i Comes, cinquena tinenta d'alcalde i regidora-presidenta de la Comissió de Benestar Social, presentés el Pla municipal d'immigració en el grup de Refugiats i estrangers. Es demana incrementar aquesta relació directa entre la responsable d'aquesta Comissió i aquest grup de treball. Es proposa que estaria bé que aquest tipus de trobada es dugués a terme, com a mínim, un cop l'any.
- Es demana que s'informi i es consulti les organitzacions membres del grup de Refugiats i estrangers d'aquest Consell sobre el desenvolupament del Pla municipal d'immigració.

- Se sol·licita que s'informi al grup de Refugiats i estrangers d'aquest Consell sobre el desenvolupament de la coordinació per aconseguir l'acord institucional entre l'Ajuntament, la Generalitat de Catalunya i l'Administració de l'Estat.
- Es demana que es quantifiquin els objectius del PAM 2003-2007 respecte al Pla municipal d'immigració, i que es faci una descripció dels indicadors corresponents amb la finalitat de poder fer-ne una avaluació continuada.

En relació amb els programes d'atenció sanitària adreçats a la població immigrada, es van establir les següents propostes:

- Cal garantir l'accessibilitat de la població immigrant a l'atenció primària i a l'atenció especialitzada amb les mateixes condicions que tenen els usuaris autòctons. El Protocol d'acollida hauria d'eliminar barreres afegides que aquestes poblacions tenen per a l'accés. Cal, a partir de les premisses legals existents, normalitzar l'accés arreu, independentment de la seva situació administrativa.
- És necessari un procediment clar i que faciliti com actuar amb els i les immigrants no empadronables i que, per tant, no tenen targeta sanitària. Envers aquesta població existeix un buit legal. És població exclosa pel marc juridicollegal en matèria de sanitat i estrangeria, però que a la llum de la Declaració dels Drets Humans i de múltiples normes i codis professionals té dret a rebre atenció sanitària.
- Cal facilitar informació general i específica a la població immigrada, en les llengües adequades quan sigui necessari, i/o amb la utilització d'agents de salut, a través de guies d'acollida i d'informació adequades. Val a dir que cal saber què hi ha editat fins al dia d'avui i que a l'hora d'editar un material nou es tingui en compte el que ja està editat.
- Cal dotar de formació continuada els professionals que treballen o col·laboren amb persones immigrants. Aquests professionals necessiten conèixer cada vegada més les implicacions per a la salut de la condició d'immigrant, i els problemes específics que comporta. Han de conèixer, a més, i saber tractar els més habituals i freqüents entre la comunitat que s'atén. A aquest efecte, cal difondre protocols ja elaborats i consensuats per experts, com ara el de malalties parasitàries. I cal orientar sobre la detecció i derivació d'aquells problemes de salut per als quals hi ha unitats especialitzades més preparades, com poden ser la malària, l'esquistosomosi o altres.
- Cal identificar progressivament la població immigrant concreta de cada territori, i els seus orígens com a mitjà per preveure els problemes de salut més prevalents entre la població immigrant vulnerable socialment, amb la finalitat de poder implementar els programes d'intervenció necessaris.
- Cal definir el circuit de coordinació i derivació entre els serveis d'atenció primària i els especialitzats de salut internacional.
- Cal recomanar el reforçament dels circuits de vigilància epidemiològica de malalties importades (esquistosomosi, per exemple) entre els metges d'atenció primària i les estructures de salut pública.

- Es demana optimitzar la coordinació entre les diferents administracions a fi de poder coordinar els esforços que es realitzen i no solapar-se en la realització de tasques preventives, tot millorant l'accés de la població immigrant al serveis sanitaris.

* * * * *

En relació amb el Servei d'Atenció i Informació per a Estrangers i Refugiats (SAIER), cal assenyalar que durant aquest període s'ha millorat tant el Servei d'Informació i Recepció com tots els serveis que gestionen les entitats Creu Roja, ACSAR, CITE, AMIC i Col·legi d'Advocats. Aquestes millores han permès passar d'una mitjana de 98 entrevistes diàries el 2002 a 230 entrevistes diàries el 2003. Tot això s'ha fet reduint més del 50% els temps mitjà d'espera, que ha passat de 38 dies el 2002 a 18 dies el 2004. Això vol dir que algunes entitats (per exemple el Col·legi d'Advocats) estan donant hora per a la mateixa setmana. Les urgències de tots els serveis s'atenen de manera immediata i les cues d'accés al Servei d'Informació s'han eliminat, ja que aquest assumeix la demanda que té diàriament, amb un temps màxim d'una hora d'espera. A més, el mes de novembre de 2002 es va posar en marxa al SAIER un Punt d'Acolliment Lingüístic fruit d'un conveni de col·laboració amb el Consorci per la Normalització Lingüística de Catalunya que ofereix cursos d'immersió gratuïts. Fins l'abril de 2004 s'han realitzat un total de 129 cursos, amb 3.009 persones inscrites. També cal dir que amb el torn especial d'estrangeria del Torn d'Ofici de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, assenyalar que aquest torn col·labora amb el SAIER, derivant-se mútuament les demandes segons les temàtiques que porta cada servei.

El Pla Estratègic Metropolità de Barcelona ha elaborat una adaptació a l'àmbit metropolità del Pla d'Acollida de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta iniciativa parteix del fet que en els darrers anys els municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona han experimentat una arribada continua d'un conjunt important de persones que han emigrat dels seus països d'origen. Aquest nombrós increment, tant del nombre de persones com de l'origen i tipologia de les mateixes, fa que les administracions locals es confrontin a nous reptes que han de solucionar de forma coordinada, amb una visió integral, transversal i estratègica de la realitat. Ja que un dels grans eixos articuladors de les actuacions en matèria d'immigració en l'àmbit municipal és el procés de recepció i acollida dels nousvinguts, l'objectiu d'aquest Pla treball és posar les bases per la estructuració d'un Pla d'Acollida coordinat i consensuat pels municipis que conformen l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Els diferents agents que intervenen en el tema de la immigració ho fan amb un ventall molt ampli de projectes, programes, serveis, etc., com per exemple el treball dut a terme

per part de Barcelona Activa des de l'any 2002, amb el programa per la integració laboral de persones immigrades que resideixen a la ciutat amb permís de residència. Aquest programa contempla accions d'orientació professional, formació, coneixement de l'entorn i de la llengua, i pràctiques laborals en empreses de diferents sectors productius dirigit a 250 persones. Durant l'any 2003 han participat 8.697 usuaris immigrants en els diferents programes i serveis que ofereix Barcelona Activa per a l'ocupació i la creació d'empreses a la ciutat.

Des dels districtes de la ciutat, els diferents plans comunitaris que es duen a terme tenen en compte la nova diversitat dels territoris, per exemple el pla comunitari de Sant Antoni del districte de l'Eixample un dels objectius del qual és la creació d'una xarxa solidària al barri i treballar des de la corresponsabilitat entre la ciutadania, les entitats i l'Administració. Aquest pla té constituït un grup de treball sobre la immigració i la interculturalitat. També al districte de l'Eixample hi ha una taula de coordinació d'entitats i dels centres de serveis socials dels barris de la Dreta de l'Eixample, de la Sagrada Família i de Fort Pienc, per tal d'establir el marc de relació, de col·laboració i de coordinació entre els diferents agents dels barris que treballen la immigració. Al districte de Nou Barris existeix la Xarxa Nou Barris Acull, formada per un conjunt de persones i associacions amb el desig d'acollir els nous veïns i veïnes que van arribant al districte, amb la finalitat d'aconseguir una convivència plural basada en el respecte vers la nova realitat intercultural de la ciutat, facilitant espais de trobada als immigrants i fomentant les relacions de convivència. S'ofereix assessorament legal, classes de català i castellà, informació sobre recursos i serveis culturals, sanitaris, educatius, etc. Al Districte de Sant Andreu s'ha creat un espai de relació i informació comunitària Punt de Trobada.

Pel que fa a la realitat lingüística de la nostra ciutat, s'ha d'assenyalar la seva gran diversitat: a Barcelona conviuen persones procedents de 90 països diferents, i s'hi parlen més de 43 llengües familiars. Aquest és el context en què s'inscriuen els Serveis d'Acolliment Lingüístic que ofereix l'Ajuntament de Barcelona i que inclou dos programes bàsics:

- El Programa d'Acolliment Lingüístic: que aporta eines i recursos perquè les persones puguin aprendre amb rapidesa les llengües oficials (129 cursos organitzats i 3.009 persones inscrites).
- El Servei de Traducció: amb la finalitat de garantir l'accés als recursos i serveis municipals des del primer moment d'arribada a la ciutat (34 idiomes disponibles –més llenguatge de signes– i 1.423 persones ateses).

Amb la finalitat de difondre els drets i deures de les persones immigrants i de facilitar-los l'accés als recursos, serveis i equipaments de la ciutat, l'any 2003 es va fer una reedició de 32.000 exemplars de les publicacions *Drets i deures de les persones immigrants*, així com de la col·lecció *Què fer?*, en concret els volums de *Què fer per empadronar-se*, *Què fer per accedir a la sanitat pública* i *Què fer per aprendre català i castellà*.

Sobre els programes d'atenció sanitària adreçats als immigrants es vol indicar que l'evolució de l'assistència als immigrants estrangeres en el Servei Català de la Salut (CatSalut) ha experimentat un increment considerable des de l'any 2000. Segons l'acord amb els preceptes de la Llei Orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers en l'estat espanyol i la seva integració social, el CatSalut ha tramitat 250.716 sol·licituds d'estrangers empadronats fins la data 31 de desembre de 2003.

Aquestes xifres, però, només reflecteixen el que és l'atenció als "sense recursos" i cal destacar que es desconeix els estrangers extracomunitaris que gaudeixen de prestació sanitària però no han obtingut l'accés per aquesta via legislativa, encara que podem suposar que poden ser una quantitat important. La despesa de l'atenció sanitària a la població d'immigrants sense recursos, estimada a raó del cost sanitari per habitant i nombre de TSI emeses oscil·la al voltant dels 185.253 milions d'euros.

El Pla Interdepartamental d'Immigració, l'any 2003, dins de Programa de Salut per a la Població Immigrant Estrangera a Catalunya ha promogut l'elaboració de material d'educació sanitària adreçat a la població immigrant, com per exemple uns vídeos d'alimentació per a l'ètnia mandinga, un opuscle sobre l'alimentació dels infants per a dones immigrants, un opuscle sobre salut reproductiva per a dones immigrants, etc. També s'han programat accions formatives adreçades als professionals sanitaris:

- Durant l'exercici 2002 es va realitzar la identificació d'organismes responsables i programes docents existents, l'anàlisi de necessitats formatives i la identificació del partenariat, i s'han homogeneïzat els programes de formació.
- Al llarg de l'any 2003 s'ha posat en marxa el subprograma de formació, en concret:
  - S'han realitzat 9 cursos a la seu central de l'IES i 50 al territori (descentralitzats).
  - S'han format 7.000 professionals de l'atenció primària de la salut.
  - S'ha publicat el Quadern de Bona Praxis i s'ha penjat en el web del Col·legi de Metges de Barcelona.

També dins de la formació continuada programada pel Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona, al llarg de l'any 2003, adreçada als professionals de la xarxa dels centres de serveis socials de la ciutat, es van realitzar 5 edicions del curs "Intervencions psicosocials i educatives en els processos migratoris", en el qual hi han participat 122 professionals.

Altres accions promogudes des del Pla Interdepartamental d'Immigració han estat l'elaboració del protocol de malalties parasitàries i el de salut maternoinfantil (realitzat l'apartat específic de part i puerperi de protocol de l'embarassada), el seguiment de l'embaràs sense risc seguint el protocol de l'embaràs sà, el seguiment dels infants de 0 a 4 anys aplicant el protocol del nen sà, el protocol de l'adolescent, el protocol de prevenció i control de la tuberculosi, el de salut mental, etc.

També s'ha realitzat un estudi seroepidemiològic sobre cobertures vacunals a la població immigrant estrangera a Catalunya i un sobre la necessitat en salut de la població immigrant a Catalunya.

SIDA

Informar de l'actualització de les dades epidemiològiques de sida/VIH a Barcelona.

La sida i la discriminació des del punt de vista de les organitzacions sindicals

Incrementar els recursos per dur a terme les polítiques de renda mínima com a prevenció de l'exclusió social.

Millorar els espais i les condicions sanitàries per als treballadors i treballadores del sexe.

Recomanacions i propostes 2003

Amb relació a sida/VIH a Barcelona i l'actualització de les dades epidemiològiques, el grup va considerar:

- Mantenir el sistema de vigilància activa de la sida.
- Mantenir i ampliar el sistema de vigilància de la infecció pel VIH a la ciutat, amb el màxim rigor i qualitat.

Respecte a la sida i la discriminació des del punt de vista de les organitzacions sindicals, el grup proposa:

- S'ha de difondre que el reconeixement mèdic és un dret dels treballadors i un deure dels empresaris, no al revés, i que cal un rigorós respecte a la confidencialitat de les dades mèdiques personals.

- Atès que la negociació col·lectiva és una eina sindical que eleva a rang de llei les propostes que es recullen en el conveni col·lectiu, es proposa que cal apostar per la inclusió dels aspectes socials de manera que es reforcin els drets i la participació social.
- La introducció de clàusules socials no és fàcil de negociar amb els empresaris, per això és important conscienciar i sensibilitzar no només els empresaris sinó també els agents sindicals sobre la importància d'aquestes mesures. Els agents sindicals han de guanyar-se la confiança dels seus companys treballadors. S'ha de tenir en compte que el camp professional de la majoria d'agents sindicals no és el social, i en aquest sentit es veu necessari dur a terme accions formatives i de sensibilització.

En relació amb la discussió respecte les polítiques de renda mínima versus a les de prevenció de l'exclusió social, el grup es va reafirmar en el sentit de:

- Novament es demana a l'ens responsable la dotació dels recursos socials bàsics (ocupació, habitatge, etc.) per a les persones que tinguin aquestes necessitats descobertes. Es vol fer especial èmfasi que sovint no es té en compte que hi ha una franja de població que té greus problemes per accedir al món del treball i a un habitatge, i que sense recursos i serveis de suport aquestes persones es converteixen en excloses.

A partir de l'anàlisi del tema de la prostitució femenina i masculina a la ciutat de Barcelona i l'aprofundiment sobre els canvis i necessitats al respecte, el grup va prioritzar:

- Afavorir estratègies de suport entre els treballadors/es del sexe.
- Millorar els espais i les condicions sanitàries on es duu a terme el treball del sexe.
- Combinar estratègies diverses d'intervenció: fomentar el treball en xarxa, dur a terme accions formatives, etc.
- La regulació de la prostitució ha de servir per reduir riscos, i no per perseguir a un sector de la població que ja pateix molts problemes de precarietat.

Es va treballar a partir de l'anàlisi i valoració del grau de realització de les recomanacions i propostes del grup de treball de la Sida des de la seva constitució i va considerar que:

- Es demana que es faci una devolució del grau de compliment d'aquelles propostes i recomanacions de les quals es desconeix el grau de compliment.
- Fer un inventari dels recursos socials per a persones amb situació precària i fer-lo accessible mitjançant la xarxa d'internet. Val a dir que aquesta demanda ja va ser formulada anteriorment.

* * * * *

En relació amb les propostes elaborades pel grup respecte a la sida/VIH a Barcelona i l'actualització de les dades epidemiològiques des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona s'ha mantingut el sistema de vigilància activa de la sida.

El dispositiu de vigilància ja es va modificar per incorporar les noves necessitats de monitorització, ho ara es té informació de qualitat sobre la dinàmica de la infecció pel VIH a la ciutat, tot garantint els principis de confidencialitat. Actualment aquesta informació és accessible a internet al web de l'Agència a través del butlletins trimestrals. D'altra banda, en l'informe de salut que es presenta cada any, també s'informa de l'evolució de la sida a la ciutat.

Respecte a la sida i la discriminació des del punt de vista de les organitzacions sindicals, el Sector de Serveis Personals té establert un conveni amb els sindicats CC.OO. i UGT amb l'objectiu de promoure programes i serveis de suport, en general, a aquelles accions que suposen una millora en la qualitat de vida de les persones que viuen a la ciutat.

Així, UGT disposa del Servei Institucional i Social (SIS) i el Servei d'Atenció Jurídica i Assessorament Laboral per casos de discriminació laboral per VIH. En aquest sentit, aquest sindicat ha dut a terme una campanya d'informació i sensibilització als treballadors i delegats sindicals per tal de donar a conèixer els serveis. També, han realitzat un programa d'agents per a la igualtat a les empreses.

El sindicat CCOO ha dissenyat campanyes d'informació i sensibilització a les empreses, respecte a la sida, en el sentit de considerar el VIH/sida com una malaltia comú i de caràcter crònic i, per tant, ha de tractar-se en l'àmbit laboral com una qüestió estrictament sanitària. També, assenyalar que han realitzat diverses accions i participen activament en els actes de celebració del Dia Mundial de la Sida.

En relació amb els serveis i actuacions d'atenció social per a persones afectades pel VIH/sida, assenyalar que la principal finalitat de les accions desenvolupades per l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials dins d'aquest àmbit és la de promoure i articular actuacions que permetin donar un tractament social de la problemàtica que es genera entorn a les persones portadores del VIH o afectades per la sida.

Aquestes actuacions, que tenen caràcter socio sanitari, es realitzen en coordinació amb el Programa de Prevenció i Assistència de la Sida dependent del Departament de Sanitat i Seguretat Social. L'ICASS, d'altra banda, participa en d'altres organismes que afavoreixen un millor tractament i seguiment de l'atenció social de les persones afectades pel VIH/sida.

En aquest sentit i fruit del treball desenvolupat durant un llarg període de temps per la Comissió de llars-residències i pisos amb suport, l'any 2003 es van signar els acords per la millora de la qualitat dels serveis d'atenció residencial per a persones afectades pel VIH/sida, amb una vigència pel període 2003-2005 on s'identifiquen els tipus de serveis d'atenció residencial que donen suport als processos de reinserció social, la dotació de professionals d'aquests serveis, el finançament, el sistema d'accés dels usuaris, els indicadors de qualitat per aconseguir els objectius fixats i la creació d'una comissió de treball pel seguiment dels acords.

Respecte les actuacions de suport a l'associacionisme i de prevenció comunitària per a persones afectades pel VIH/sida, l'Agència de Salut Pública col·labora amb entitats sense ànim de lucre, mitjançant subvencions pel foment d'activitats i programes, amb l'objectiu de desenvolupar un seguit d'actuacions que permeten promoure l'extensió de grups d'ajuda mútua i les accions de prevenció de la infecció pel VIH/sida. Durant l'any 2003 es van subvencionar 10 entitats.

En aquest mateix sentit i amb la mateixa finalitat, l'ICASS també ha subvencionat a tot Catalunya 13 entitats.

Indicar que, l'ICASS afavoreix l'atenció i integració social i personal de les persones afectades pel VIH/sida mitjançant llars residències o pisos amb suport. Aquests recursos, substitutius de les pròpies llars, tenen com a objectiu cobrir les diferents necessitats de les persones afectades d'una manera personalitzada en funció del moment evolutiu de la malaltia. Mitjançant el manteniment de places pròpies i la col·laboració amb entitats sense ànim de lucre, durant l'any 2003, s'han mantingut 76 places en llars residencials a tot Catalunya.

Pel que fa al tema de la prostitució femenina i masculina a la ciutat de Barcelona i per tal d'adaptar-se als canvis i necessitats al respecte i afavorir estratègies de suport entre els treballadors i treballadores del sexe, l'Ajuntament de Barcelona, a través de la convocatòria de subvencions, prioritza les propostes de les entitats que treballen en aquest camp. Cal remarcar, entre d'altres, el Programa intensiu en locals de prostitució masculina de l'Agència de Salut Pública de Barcelona amb el suport de Stop-Sida. Respecte la millora dels espais i condicions sanitàries on es du a terme el treball del sexe, dir que actualment s'està pendent de l'aprovació de la nova normativa per tal de fer el seguiment actiu del seu acompliment.

Les valoracions, recomanacions i propostes del grup de treball des de la seva constitució, respecte a les necessitats socials de les persones amb sida, han estat valorades i incloses en els diferents objectius estratègics del Pla de la Inclusió Social de Barcelona 2004-2007, així com també es recullen alguns aspectes en el Pla d'Inclusió Social de Catalunya.

VOLUNTARIAT

Definir el paper del voluntariat en la prestació de serveis a la comunitat i en la millora de la cohesió social.

Incorporar noves formes de voluntariat que flexibilitzin la relació amb l'organització i donin resposta a diferents sensibilitats.

Clarificar, millorar i consolidar el tercer sector.

Avançar en la incorporació de clàusules socials en els processos de contractació pública.

Recomanacions i propostes 2003

Més enllà de la contextualització del terme feta en anys anteriors, i fugint del risc d'encallar-se en un debat de caire acadèmic sobre la seva definició i contingut, des de la transversalitat emergeix un aspecte que és comú a tots els sectors i que és substancial als objectius mateixos del voluntariat: el seu caràcter educatiu.

Efectivament, concebre la participació en general i el voluntariat en particular com a procés educatiu (de les persones voluntàries, de les que són objecte de la seva atenció i de les que, d'alguna manera, en són espectadores) ajuda a contextualitzar l'anàlisi de la seva dimensió transformadora (educant canviem a les persones, canviant a les persones podem canviar el món), i ajuda també a identificar els àmbits concrets en els quals aquesta dimensió s'ha de fer operativa i convertir-se en estratègies concretes de formació.

Aquesta perspectiva hauria de permetre avançar en la comprensió que, a més del seu caràcter funcional, la dimensió educativa del voluntariat és rellevant pel bé comú i que, encara que la seva

concreció pugui ser diferent en cada un dels sectors en els quals s'actui, en cap d'ells les organitzacions i institucions implicades poden defugir aquesta perspectiva.

- Entendre la praxis de voluntariat com a àmbit privilegiat de formació experiencial en si mateixa.
- Abordar processos d'educació personal i relacional.
- Articular programes de formació tècnica relativa al servei que desenvolupa.
- Educar en la participació en la vida associativa.
- Fer persones reflexives conscients d'allò que estan fent i de les seves implicacions, i no mers activistes.

Les organitzacions de voluntariat canalitzen essencialment l'acció adreçada a compensar desigualtats, reparar injustícies i resoldre situacions de manera complementària amb els poders públics.

Paradoxalment, és l'essència mateixa del voluntariat la que fa possible que la manera d'actuar d'aquestes organitzacions sigui d'alta qualitat (tècnica i humana) i que esdevingui competitiva en el moment en què els poders públics es fan càrrec dels problemes que tradicionalment han estat abordats per elles i n'externalitzen la gestió. L'experiència acumulada des de l'acció voluntària és aleshores un actiu gens despreciable per competir en el mercat que s'obre, i aporta una manera de fer clarament consolidada i valorada per les administracions. Això, d'altra banda, obra a aquestes organitzacions la possibilitat d'obtenir uns ingressos per prestació de serveis que permetin finançar el seu funcionament, per tant, també de l'acció voluntària.

No totes les organitzacions, però, són concebudes de la mateixa manera. Existeixen associacions de voluntariat. N'existeixen d'altres amb voluntariat. Hi ha organitzacions que només actuen amb persones voluntàries, d'altres que ho fan des d'una estructura professional que les incorpora, amb el valor afegit que representen, a la seva pròpia missió. En aquests casos el voluntariat és el complement imprescindible d'una gestió portada per professionals, un valor afegit que les distingeix en la prestació de serveis, encara que, funcionalment, tal vegada sigui més fàcil i més barat fer funcionar aquests serveis sense voluntaris. La seva incorporació suposa un esforç i obeeix a una manera de voler fer les coses.

A més de l'aportació del voluntariat a la cohesió social a través de les organitzacions, cal considerar la importància de la dimensió individual que a vegades no troba el seu enquadrament en cap estructura existent (gent que acompanya, que ajuda, suport informal...). És legítim que les ciutats tinguin en compte aquest potencial d'acció, òbviament no en la prestació dels serveis, però sí en el foment d'estratègies per millorar la qualitat de les relacions en el si de la comunitat i com a conseqüència en la millora de l'eficiència en la detecció i resolució de problemes del sistema en el seu conjunt. Cal per tant fer l'esforç per imaginar i fer possibles conductes tangibles en què es poden materialitzar, en benefici de la comunitat, els valors que estan per sota de l'opció del voluntariat i que estan presents

en persones i circumstàncies que no s'ajusten necessàriament al voluntariat organitzat tal com l'entem avui. Cal també trobar maneres de fer pedagogia d'aquest valors, i promoure la seva extensió.

Promocionar el voluntariat com a estratègia per a augmentar la cohesió social implica, per tant, considerar-lo en totes les formes en què pot expressar-se i, si és el cas, inventar-ne de noves. L'acció voluntària pot trobar una adequada canalització en alguna organització, però també pot voler-se expressar des de la individualitat i ser igualment rellevant pels seus efectes sobre la cohesió social.

A tall de concreció, aquests podrien ser alguns aspectes a desenvolupar:

- Vincular la professionalitat i el voluntariat en el funcionament de les organitzacions.
- Semblances i diferències entre professionalitzar l'organització i "esdevenir empresa".
- Obrir-se a les relacions amb el mercat sense perdre la riquesa genuïna de l'acció voluntària.
- És possible plantejar un canvi de perspectiva que permeti complementar la identificació de problemes per resoldre que fan les organitzacions de voluntariat amb la identificació d'oportunitats de negoci (nous filons d'ocupació, per exemple)? Quina hauria de ser en aquest escenari l'actuació de l'administració pública? (resoldre el problema o possibilitar aquest mercat, per exemple).

Les organitzacions de voluntariat expressen de manera creixent la seva preocupació per gestionar adequadament els seus voluntaris per tal de millorar-ne el reclutament, la formació i la seva fidelització. L'increment de les necessitats a resoldre porta associat l'increment del nombre d'organitzacions que operen en la comunitat, i amb això s'incrementa també la competència entre elles per vincular persones voluntàries.

Paral·lelament observem aquests darrers anys (amb especial significació l'any 2003) una autèntica explosió del que en podríem dir acció solidària. Les protestes i l'allau d'iniciatives solidàries que han precipitat fets d'un fort impacte social com la globalització, l'accident del Prestige o la guerra d'Iraq, a més de ser un signe d'esperança per la capacitat de reacció de la societat davant situacions d'injustícia i opressió, denoten una ampla generalització de l'existència d'actituds i valors que no estan lluny dels que mouen l'acció del voluntariat.

Expressats en forma de preguntes, aquests són probablement els principals reptes als quals cal intentar trobar resposta a través del grup de treball:

- Quines són les raons que fan que aquestes dues circumstàncies es donin simultàniament?
- Davant d'aquesta nova situació: quines estratègies de les organitzacions de voluntariat cal revisar?
- Representa efectivament aquest fenomen una nova base social a què cal adaptar-se per promoure el voluntariat?

- Quins mecanismes i quines estratègies ens haurien de permetre consolidar part de l'onada de solidaritat que s'està expressant de manera espontània a l'entorn de fenòmens col·lectius com aquells?

Cal situar la necessitat de millorar la participació de les persones voluntàries en el funcionament de les organitzacions en què estan enquadrades. Aquests són alguns dels reptes als quals s'enfronten, no només aquestes organitzacions, sinó la ciutat en general en el seu objectiu de millorar la cohesió social:

- Passar de la simple relació amb la organització a la participació activa en el seu funcionament.
- Vetllar pel manteniment de la transversalitat pel que fa a la seva segmentació. El voluntariat ha de seguir sent plural pel que fa a les persones que el practiquen (edat, gènere...).
- Incorporar noves formes de voluntariat que flexibilitzin la relació a establir amb la organització i donin resposta a les diferents sensibilitats que la gent està disposada a aportar: dinàmiques més informals, compromisos temporals breus o puntuals, col·laboracions amb dedicacions diferents.
- Adequar les estratègies organitzatives a les noves característiques del cicle de vida de les persones. Les dificultats dels joves per incorporar-se plenament al funcionament de la societat (accés al treball, preu de l'habitatge...) i l'increment de l'esperança de vida que porta associada la millora de la qualitat de vida i els avanços científics i tecnològics planteja un escenari diferent al que hem tingut fins ara i al qual cal adaptar les estratègies del voluntariat: d'aquí no massa temps serà normal viure cent anys i la dificultat d'incorporació a l'adultesa generalitzarà pautes de conducta pròpies dels joves a franges d'edat més amples de la població.

Cada un dels apartats anteriors està ple de referències a la relació entre administració pública i organitzacions de voluntariat. Sense detriment del que aflori en l'aprofundiment específic de cada un d'ells, hi ha alguns aspectes singulars que requereixen ser objecte d'aprofundiment per tal d'aportar criteris:

- Millora i consolidació del Tercer Sector. Convé seguir avançant tant en la clarificació del propi concepte de Tercer Sector (què inclou, quina diversitat integra...) com en les polítiques que ha d'impulsar l'administració pública per tal de promocionar-lo.
- Millora de l'entorn normatiu. Més que desenvolupar regulacions específiques el que cal és remoure obstacles que existeixen en l'àmbit legal i que en dificulten el creixement. Tot i així, hi ha àmbits pendents de regulació (per exemple, empreses d'inserció, fiscalitat de les donacions...) que en millorarien l'estabilitat i n'afavoririen la consolidació.
- Mereix una referència específica la necessitat d'avançar en la incorporació de clàusules socials en els processos de contractació pública, tant en el marc normatiu que ho faci possible (Llei de Contractes de les Administracions Públiques) com en la sensibilització dels òrgans de contracta-

ció que sovint no exprimeixen totes les possibilitats que el marc normatiu ja permet. Millorar les oportunitats d'accés a aquests concursos suposa obrir més el mercat de la prestació de serveis a aquestes organitzacions i afavorir-ne el desenvolupament.

* * * * *

En relació amb les propostes sobre el Tercer Sector, assenyalar que en aquests darrers anys es va constituir la Taula del Tercer Sector formada per més de 19 organitzacions que aglutinen més de 50.000 persones voluntàries i un nombre estimat de beneficiaris de 800.000 persones.

La missió de la Taula del Tercer Sector Social és aglutinar amb el consens més ampli possible de les entitats del tercer sector amb l'objectiu de millorar el benestar de les persones amb necessitats socials no cobertes i de manera prioritària per a la seva inclusió social, la consolidació de les pròpies organitzacions i el reconeixement de la seva acció per part dels sectors econòmics, les administracions públiques i el conjunt dels agents socials que intervenen.

L'any 2003 es va publicar el *Llibre Blanc del Tercer Sector Cívicosocial*, elaborat pel Centre d'Estudis de Temes contemporanis (CETC), a partir d'un encàrrec dels Departaments de la Presidència i de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya. L'Institut Català del Voluntariat (INCAVOL) ha col·laborat en la seva difusió.

El 10 de juliol de 2003 es va posar en marxa *La Xarxa Associativa i de Voluntariat de Catalunya*, [xarxanet.org](http://www.xarxanet.org) (<http://www.xarxanet.org>). Xarxanet.org és una plataforma tecnològica que dona suport a les organitzacions no lucratives i a les persones que comparteixen l'interès per l'associacionisme i el voluntariat.

L'Institut Català del Voluntariat (INCAVOL) ofereix a les entitats: assessorament jurídic, assessorament econòmic i comptable, assessorament informàtic, assessorament en voluntariat internacional i de qualitat de l'acció associativa. L'INCAVOL, al llarg del 2003, ha promogut diverses actuacions pel foment del voluntariat, de les quals s'assenyalen, a tall d'exemple, la celebració del Dia Mundial de l'Alzheimer, les II Jornades de Voluntariat Penitenciari, la Trobada-Debat de Voluntariat Ambiental, el Dia Internacional del Voluntariat, la Marató de TV3, el Projecte "Persones Grans, Grans Persones", Voluntaris per la Llengua i Voluntariat "Catalunya per Galícia".

Per altra banda, avui, les organitzacions que treballen el voluntariat tenen una important incidència en la promoció del civisme. En aquest sentit, una de les línies estratègiques

del Pla per la Promoció del Civisme de l'Ajuntament de Barcelona és el de la *participació ciutadana* que es concreta en la constitució d'una *comissió cívica* i d'una *campanya de voluntariat*. Aquesta campanya s'articula en funció de les persones voluntàries que, coordinades a través d'entitats ciutadanes, actuen en actes puntuals i emblemàtics, realitzant funcions d'informació i de sensibilització, així com actuacions exemplificadores en què podran participar altres membres de la societat civil organitzada, persones a títol individual o representants polítics. Aquesta línia és de caràcter territorial, fet que significa la definició i la implementació d'un pla específic districte a districte.

En el marc del Fòrum Barcelona 2004, del 17 al 21 d'agost de 2004, se celebrarà la 18a Conferència Mundial del Voluntariat IAVE 2004, la qual parteix de que el diàleg és un repte per a totes les entitats de voluntariat, així com per a totes les persones voluntàries que dia rera dia treballen en el món associatiu. El programa d'aquesta conferència rau en la sostenibilitat i el voluntariat:

- Què aporta el voluntariat per un món sostenible tan mediambiental com socialment?
- La persona voluntària com a creadora de les condicions de la pau
- És una peça clau per a la creació de les condicions de la pau en un món de guerres
- Diversitat cultural i igualtat d'oportunitats
- Les actuacions des del voluntariat estenen ponts entre els diferents móns i cultures?

Aquest diàleg està impulsat per la Federació Catalana de Voluntariat Social i compte amb el suport de la Regidoria de Participació Ciutadana.

Pel que fa a la proposta del grup d'avançar en la incorporació de clàusules socials en els processos de contractació pública, el passat mes de juny s'ha constituït a l'Ajuntament de Barcelona la Comissió de Clàusules Socials, segons estableix la Llei de Contractes de l'Administració Pública, en la qual hi participen responsables de Serveis Generals, Direcció de Serveis Jurídics, Serveis Personals i Promoció Econòmica i Ocupació. La finalitat d'aquesta Comissió és vetllar per la incorporació progressiva de les clàusules socials en els processos de contractació pública per tal de facilitar l'accés al mercat de treball de les persones amb especials dificultats d'inserció laboral.

D'altra banda, assenyalar que el Programa d'Actuació Municipal 2004-2007, en l'àmbit de Benestar Social, a l'apartat de "Compromisos i Prioritats per a una ciutat més inclusiva i solidària", defineix un objectiu estratègic adreçat a l'acció comunitària per tal de dotar a la ciutat d'un marc de referència compartit com a mecanisme generador de benestar i cohesió en la vida quotidiana. Aquesta estratègia es concreta amb el desen-

volupament de plans comunitaris de barri. En aquest sentit tots els agents que interveuen en el territori són els que poden promoure –sumant i en clau comunitària– accions comunitàries que garanteixin l'èxit de la intervenció social. Aquí, sens dubte, el paper del voluntariat i de les associacions en la concreció de les aliances i les accions a desenvolupar a la comunitat garanteix la millora de la cohesió social.

Als districtes de la ciutat, actualment es desenvolupen diversos programes i accions comunitàries. Aquestes s'impulsen des de diversos models d'organitzacions, plataformes, xarxes, que agrupen entitats, associacions i persones interessades i actuen en diferents projectes, com per exemple els programes comunitaris de Verdum, el Pla de Sant Antoni, el camí amic de l'Esquerra de l'Eixample, el programa del Bon Veinatge del Casc Antic, els Bancs dels Temps, els intercanvis de coneixements i serveis. Així, es pot assenyalar exemples a tots els territoris més de la ciutat que compten amb el suport i l'impuls dels serveis de l'Ajuntament. Aquestes mesures incideixen en la promoció de xarxes territorials d'acció social que faciliten la cohesió, les connexions i els intercanvis entre entitats, grups i persones, tot creant vincles i valors comuns com a marcs comunitaris de foment de la convivència i el benestar. En aquest mateix sentit, assenyalar també, entre d'altres, els models de gestió dels casals i espais de gent gran municipals, organitzats a través de comissions de treball o juntes formades per socis voluntaris que, amb els tècnics/tècniques municipals, desenvolupen les seves activitats.

Per altra banda, l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de donar suport al teixit associatiu de la ciutat així com pel desenvolupament dels projectes d'aquestes organitzacions, atorga subvencions i signa convenis de col·laboració.

Des de la Direcció de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona s'impulsa el programa de suport a l'associacionisme juvenil a través de les xarxes i plataformes territorials de joventut com a instrument de participació (Consell de la Joventut de Barcelona /plataformes juvenils de districte) i suport a les associacions i federacions juvenils mitjançant la concessió de subvencions i la signatura de convenis. En aquest sentit, també es col·labora en el postgrau sobre polítiques de joventut.

Pel que fa a la proposta del grup de treball sobre Voluntariat d'articular programes de formació tècnica sobre el voluntariat, el Pla de Formació del Voluntariat de Catalunya, al llarg de l'any 2003, va realitzar un total de 114 cursos a tot Catalunya. Per altra banda al juliol del 2003 es va desenvolupar la *VIII edició de l'Escola d'Estiu del Voluntariat*, amb 506 participants, 46 cursos i 31 tallers.

Funcionament de la Comissió Permanent i dels grups de treball

La Comissió Permanent del Consell ha realitzat, des del 17 de desembre de 2003, cinc sessions de treball i ha abordat els temes següents:

Dins del programa de treball de la Comissió Permanent, l'Im. Sr. Ricard Gomà, president de la Comissió Permanent, va presentar els temes següents:

- El Marc Polític de Referència 2004-2007 "Les polítiques de Benestar Social" i els "100 compromisos per una Barcelona més inclusiva i solidària".
- El procés de consulta del Programa d'Actuació Municipal 2004-2007, en el qual hi van participar els nou grups de treball, la Comissió Permanent i els membres del Plenari. A partir d'aquesta consulta es va elaborar un informe participatiu del Consell que es va aprovar a la Comissió Permanent del dia 2 de març de 2004, a la qual es van convidar tots els membres dels grups de treball.
- El nou model de Serveis Socials d'Atenció Domiciliària.
- El Pla municipal per a la inclusió social, Barcelona Inclusiva, 2005-2010, prèvia presentació del mateix en el grup de treball sobre Pobresa, on els membres d'ambdós espais es van fer diverses aportacions i suggeriments.
- El Programa "A partir del carrer".
- Els Serveis d'acolliment lingüístic per a persones immigrants estrangeres.

A banda d'això, la Comissió Permanent va escollir l'entitat representant del Consell Municipal de Benestar Social en el nou Consell de Ciutat de Barcelona, que es va constituir el mes de març de 2004. L'entitat escollida va ser Càritas Diocesana de Barcelona.

El Sr. Jaume Barnada i López, director de Sòl i Habitatge, de l'Institut Municipal d'Urbanisme va presentar el Pla d'Habitatge de Barcelona 2004-2010, en el grup d'Habitatge social i a la Comissió Permanent.

La Sra. Carme Trilla i Ballart, que va ser coordinadora del grup d'Habitatge social fins al març de 2004 i que actualment ocupa el lloc de directora de la Direcció General d'Habitatge del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya va presentar l'esborrany del Pla Català pel Dret a l'Habitatge 2004-2007, en el grup d'Habitatge social i a la Comissió Permanent.

A la Comissió Permanent s'ha informat en totes les sessions, dins del punt del dia "Seguiment del PAM", sobre el desenvolupament de les línies estratègiques que es recullen en els "100 compromisos per una Barcelona més inclusiva i solidària", del Programa d'Actuació Municipal 2004-2007.

També en el punt de l'ordre del dia "Informe de Presidència", s'ha informat sobre la marxa dels diversos consells de participació social, així com dels diferents projectes i accions de l'àmbit de benestar social que es duen a terme a la ciutat. En aquest apartat es va presentar l'edició 2004 del Premi de Comunicació i Benestar Social, que promou el Consell Municipal de Benestar Social.

Els grups de treball s'han reunit periòdicament des del mes de gener de 2004 fins al de maig de 2004. Alguns grups han programat sessions extraordinàries.

Al llarg d'aquest curs, han funcionat els grups següents:

- Dona
- Drogodependències
- Gent gran
- Habitatge social
- Infants i famílies
- Pobresa
- Prevenió
- Refugiats i estrangers
- Sida

El nombre de participants en els grups ha augmentat i se situa al voltant de 475 persones. La mitjana d'assistència és del 70%. S'han convidat experts i responsables de diverses organitzacions per ampliar el coneixement i reflexió en el si dels grups. En concret s'han convidat 19 persones.

La Sra. Marta Mas i Perulles, responsable de la secretaria tècnica del Fòrum Mundial de les Dones va presentar el programa Fòrum Mundial de les Dones en el grup de treball sobre Dona.

La Sra. Sara Berbel i Sánchez, coordinadora de les polítiques per a la igualtat d'oportunitats de l'Ajuntament de Barcelona va fer la presentació en el grup de treball sobre Dona del Pla d'actuació per a la gestió ètica de la Igualtat d'oportunitats, impulsat des de l'Ajuntament de Barcelona.

El Sr. Albert González i Orduña, director de la Direcció de Serveis de Comerç i de Consum de l'Ajuntament de Barcelona, va presentar en el grup de treball sobre Habitatge social els serveis que s'ofereixen des de l'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor en el tema de l'assetjament immobiliari.

El grup de treball sobre Habitatge social va participar en l'organització de la Jornada sobre "Experiències de mobilització del parc d'habitatges buits a les ciutats", celebrades a l'auditori de la Pedrera el dia 22 de març de 2004.

El grup de treball sobre Gent gran va convidar el Sr. Ricard Cayuela, d'Staff Consultant, perquè fes la presentació de l'Exploració participativa d'indicadors de qualitat en l'atenció domiciliària.

El grup de treball sobre Pobresa va convidar el Sr. Javier Ramos, professor del Departament de Polítiques de la Universitat Pompeu Fabra, el qual va presentar un estudi sobre la precarietat laboral.

El Sr. José Freire i Fernández, cap del Mòdul Integral de Proximitat de la Comissaria de Policia de l'Eixample, va venir com a convidat al grup de treball sobre Prevenció i va presentar un estudi sobre els menors romanesos als carrers de Barcelona.

El Sr. José Miguel Benítez va ser convidat pel grup de treball sobre Refugiats i estrangers per presentar l'experiència sobre la Xarxa Nou Barris Acull.

La feina feta pels nou grups de treball durant el curs 2003-2004 es reflecteix en el document de *Propostes 2004* que es presenta per a la seva aprovació a la sessió plenària del Consell el dia 5 de juliol de 2004.

Des de l'any 2001 aquests documents anuals es poden consultar a la pàgina web de l'Ajuntament, a l'adreça següent:

http://www.bcn.es/serveispersonals/serveis/P_ben_soci.htm.

